

Elävät Kaupunkikeskustat ry

1997–2015

”18 VUOTTA ELÄVIÄ KESKUSTOJA”

WWW.KAUPUNKIKESKUSTAT.FI MARJUKKA KULMANEN

Sisällysluettelo

Alkusanat	3
Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys syntyi 17 vuotta sitten tilauksesta	4

PIONEERIT

Hemmo Kuuranhalla	6
Arne Nedstam	8

PERUSTAJAT

Ralf Juslin	10
Ilkka Halinen	12
Hannu Hakala	15
Tapani Kasso	16
Osmo Laine	18
Tiina Oksala	20
Tapani Piri	23
Elina Raatikainen	24
Tuomas Santasalo	26

EMINENSsit

Pekka Kettunen	28
Ukko Laurila	30

FAKTAT

Kaupunkikeskustapalkinnot	32
Vuosikonferenssit	38

YM Marjukka Kulmanen on vapaatoimittaja

Alkusanat

“17 yhteistyön vuotta”

Sanan ”kaupunki” alkuperä viittaa kauppapaikkaan tai -niittyyn. Suomesa kaupungit syntyivät usein vesistöjen äärelle. Kauppa on osannut valita aina parhaan toimintaympäristön. Kauppaa on käytävä myös talvisin.

Tammisaari sai vuonna 1966, Raahe 1975 ja Pori 1977 Suomen ensimmäiset kävelykadut. Vuonna 2014 puhutaan laajemmin ”kävelykaupungeista”. Nykyaikainen kävelykatu sulattaa itse lumensa.

Autoistuminen haastoi perinteiset kaupunkikeskustat. Näin moni peltomarketti pullahti keskustan ulkopuolelle – nykykuluttaja äänestää usein autollaan.

Lama puraisi 1990-luvun alussa. Siihen reagoitiin kehittämällä keskustoista entistä houkuttelevimpia mm. uusilla valaistuksilla, rakentamalla uusia pysäköintilaitoksia, keksimällä erilaisia keskustatempauksia ja -tapahtumia, muotoilemalla uusia kadunkalusteita ja mikä tärkeintä, käynnistämällä kaupungissa laajapohjainen kehittämissyhteistyö. Suomen kymmenet keskustayhdistykset käynnistivät toimintansa.

Jyväskylä rakensi ensimmäisenä toriparkin vuonna 1988. Kuopio, Vaasa, Kotka ja Mikkeli seurasivat. Päivittäistavara-kauppa voi kukoistaa kävelykeskustassa, joukkoliikenteen solmukohdassa. Hyvä!

Onnistuminen edellyttää aina elinkeinoelämän ja julkisen hallinnon saatavuutta yhteistyötä. Kauppa tuo hyvinvointia koko kaupunkiin, siitä verotus pitää huolen. Myös matkailijat kuluttavat laadukkaissa keskustoissa.

Missä ihmiset viihtyvät, on aina tulevaisuutta. Juuri keskusta-asukkaat eli ”urbit” haluavat asua, tehdä työtään ja kuluttaa elävissä keskustoissa. He eivät halua edes omistaa autoa. Tässä lääkettä ilmastonmuutokseen.

Valtakunnallinen kaupunkikuvasuosituksemme valmistui vuonna 2008. Vuonna 2010 valmistui citylogistiikka. Nyt mittaamme kaupunkikeskustojen elävyyttä elävyyksiluvuilla ja laskureilla.

Jokainen kaupunki on keskustansa näköinen. Keskusta on siten kunkin kaupungin kasvot. Elävä kaupunkikeskusta ei tule koskaan valmiiksi.

Pokko Lemminkäinen
toiminnanjohtaja 2006-

Pokko Lemminkäinen aloitti yhdistyksen toiminnanjohtajana vuonna 2006. Hän on arkkitehti (TKK 1990) ja toiminut Lahden Keskustaeheytyksen ry:n toiminnanjohtajana vuosina 1995-2005.

Muotikaupan Liiton toimitusjohtaja Yrjö Gorski, Kirja- ja paperikauppiaiden Liiton toimitusjohtaja Olli Eräkiivi, Finlands Svenska Köpmannaförbundin toimitusjohtaja Ralf Juslin, Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja Tiina Oksala ja Tuomas Santasalo ky:n toimitusjohtaja, kaupan tutkija Tuomas Santasalo perustavien kysymysten äärellä Kaupan talossa Helsingin Mannerheimintielle keväällä 1997.

“Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistys syntyi 17 vuotta sitten tilauksesta”

Miksi 17 vuotta sitten kaupunkikeskustojen kehittämistoiminnalle oli tilaus? Oliko mukana muita vaikuttajia kuin perustajakonklaavi? Mitä Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen synnyttäminen alusta asti mukana olleille merkitsi?

Syntyvaiheen vaikuttajat muistelevat menneitä ja arvioivat toiminnan saavutuksia, haasteita ja uhkia.

Erikoiskaupan Liiton yhdyskuntasuunnittelutyöryhmä ideoi keväällä 1997 keskustojen kehittämisen katto-organisaation synnyttämistä esikuvanaan Ruotsin "Föreningen Förnya Stadskärnan" (nyk. Svenska Stadskärnor), joka oli perustettu Sveriges Köpmannaförbundin aloitteesta 1993. Yhdyskuntasuunnittelutyöryhmän puheenjohtaja Ralf Juslin oli tutustunut Ruotsin kaupunkikeskustojen kehittämissyöryhdyksen toimintaan, ja hän esitteli yhdistyksen onnistunutta toimintaa keskustojen kehittämisen aktivoimisessa.

”Konklaavi” koolle

Ei ollut sattuma, että erikoiskaupan keskusjärjestön Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnittelutyöryhmä kokosi koolle konklaavin suunnittelemaan keskustojen kehittämisen kattojärjestön synnyttämistä. Moni kaupunki herätteli keskustojaan ja kehittämissideoita oli ilmassa. Edellisenä syksynä oli käynnistynyt ympäristöministeriön rahoittama Parempi kaupunkikeskusta -hanke, johon liittyen kauppiaita aktivoitiin mukaan kuntakeskusten uudistamiseen. Noin 70 kunnassa arvioitiin olevan suunnitelmia keskustojen kehittämiseksi ja 23 kuntaa oli käynnistänyt tai käynnistämässä uudistustyön. Huoli keskustojen vetovoimaisuuden säilymisestä oli virinnyt myös ympäristöministeriön asettaman ns. Suurmyymälätyöryhmässä piirissä.

Konklaavi otti tehtäväkseen synnyttää myös Suomeen ”kuntien, elinkeinoelämän ja kiinteistönomistajien järjestön, joka edistää kaupunkikeskustojen kehittämistä ja uudistumista valtakunnallisena yhteistyöelimenä ja kattojärjestönä”. Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja **Tiina Oksala** kutsui kaupunkikeskustojen kehittämissyöryhdyksen käynnistämiskokoukseen 24.4.1997 **Elina Raatikaisen** ja **Katri Tulkin** ympäristöministeriöstä, **Markku Axelssonin** Suomen Kuntaliitosta, **Tapani Pirin** Suomen Kauppakeskusyhdistyksestä, **Tuomas Santasalon** Tuomas Santasalo ky:stä sekä **Ralf Juslinin** Finlands Svenska Köpmannaförbundetistä.

Perustamiskokous 12.6.1997

Projekti eteni ripeästi ja Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen perustamiskokous pidettiin 12.6.1997 Erikoiskaupan Liitossa, Mannerheimintie 76:ssa Helsingissä. Perustamissopimuksen allekirjoittivat toimitusjohtaja Tiina Oksala-Leino (nyk. Oksala) Erikoiskaupan Liitto ry, toimitusjohtaja Ralf Juslin Finlands Svenska Köpmannaförbund rf, toimitusjohtaja **Osmo Laine** Suomen Päivittäistavarakauppayhdistys ry, kaupan tutkija **Tuomas Santasalo** Tuomas Santasalo ky, toiminnanjohtaja **Tapani Piri** Suomen Kauppakeskusyhdistys ry, asiamies **Hannu Hakala** Hotelli- ja Ravitsemisalan Yrittäjäläiitto ry, **Elina Raatikainen** (yliarkkitehti, ympäristöministeriö), **Tapani Kasso** (johtaja, Helsingin kauppakamari) ja **Ilkka Halinen** (kaupunginarkkitehti, Jyväskylän kaupunki).

Yhdistyksen perustamisen taustalla vaikuttivat myös mm. Kaupan Keskusliiton toimitusjohtaja **Guy Wires**, Kiinteistöliiton toimitusjohtaja **Ukko Laurila**, Erikoiskaupan Liiton puheenjohtaja **Olli-Pekka Pehkonen**, yliarkkitehti **Pertti Meurman** Suomen Kuntaliitosta ja ylitarkastaja **Martti Tolvanen** kauppa- ja teollisuusministeriöstä.

Yhdistyksen nimestä oli käyty keskustelua jo suunnitteluvaiheessa. Työnimenä käytössä oli ollut "Elävä Kaupunkikeskusta" ja perustamiskokouksessa ideoitiin myös muita vaihtoehtoja kuten "Kaupunkikeskustojen Kehitysyhdistys", "Kaupunkikeskustayhdistys" ja "Eläköön Kaupunkikeskusta Yhdistys". Yksimielisiä oltiin siitä, ettei yhdistys sattuneesta syystä voisi olla "Elävä Keskusta Yhdistys" ja toisaalta "Elävä Kaupunki- ja kuntakeskusta -yhdistys" kuulosti kömpelöltä. Nimeksi päätettiin lopulta valita "Elävä Kaupunkikeskusta Yhdistys – Levande Stads kärna Föreningen" (2013 päivitettiin Elävät Kaupunkikeskustat ry:ksi).

Yhdistyksen toiminnan tavoitteena oli ja on edelleenkin toimia keskustakehityksen yhdistävänä voimana Suomessa. Yhdistyksen väliaikashallituksen puheenjohtajana oli Jyväskylän kaupunginarkkitehti **Ilkka Halinen** ja sihteerinä toimi **Ralf Juslin**. Väliaikashallitus kokoontui seitsemän kertaa. Sen tehtävänä oli organisoida yhdistyksen käytännön toiminta, tiedottaa yhdistyksen perustamisesta, hankkia yhdistykselle jäseniä ja käynnistää rahoitusneuvottelut ministeriöiden kanssa.

Toimitusjohtaja Tiina Oksala vastasi yhdistyksen perustamisasiakirjoista ja on toiminut valmisteluvaliokunnan puheenjohtajana lähes 15 vuotta.

Vuosikonferensseissa eri alojen edustajat kohtaavat. Filosofin Esa Saarinen, toiminnanjohtaja Marjukka Kulmanen ja maankäyttöinsinööri Tapio Takalo-Eskola Heinolassa 2002.

Toiminta käynnistyi aktiivisesti

Yhdistyksen ensimmäinen vuosikokous pidettiin 12.11.1997 Suomen Kuntaliitossa. Yhdistyksen ensimmäiseen varsinaiseen hallitukseen valittiin kaikkien keskustojen kehittämisessä keskeisten osapuolten edustus. Parikymmenpäisessä hallituksessa vaikuttivat niin kaupunkien ja kuntien, elinkeinoelämän, keskustayhdistysten, kiinteistönomistajien, ministeriöiden kuin keskustasuunnittelijoiden ja –konsulttienkin aktiivisimmat toimijat.

Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtajisto koottiin "kolmikantaisesti" kaupunkien/kuntien, kiinteistönomistajien sekä kaupan/palveluiden edustajista. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Jyväskylän kaupunginjohtaja **Pekka Kettunen** ja varapuheenjohtajina Suomalaisen kirjakaupan toimitusjohtaja **Raimo Kurri**, Suomen Kiinteistöliiton toimitusjohtaja **Ukko Laurila** sekä Porin apulaiskaupunginjohtaja **Kari Hannus**.

Yhdistyksen varsinainen toiminta alkoi 1.1.1998. Toukokuun lopulla pidettiin ensimmäinen keskustojen elävöittämisseminaari Kouvossa, jossa avattiin kauniissa auringonpaisteessa myös kävelykatu Manski. Erinomaisesti onnistuneeseen seminaariin osallistui peräti 200 henkilöä, mikä kertoi omalta osaltaan kiinnostuksesta keskusta-asiaan. Seminaarissa esiteltiin myös yhdistyksen vastavallittu ensimmäinen toiminnanjohtaja **Marjukka Kulmanen**.

Kaupunkikeskustojen kehittämistyölle oli Suomessa tilaus. Kaupunkikeskustan muodonmuutos toteutettiin esimerkiksi aikataululla Kajaanissa. Uudistus sai 1999 ensimmäisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon.

Tapahtumia Oulun Rotuaarilla.

“Oulun tunnettu kävelykatu on jo 27 vuotta vanha”

Hemmo Kuuranhalla kehitti Oulun legendaarisen Rotuaarin, kävelykadun suomalaisen mallin: ”köyhän kävelykadun”.

Keskikaupungin kauppiat perustivat Ouluun Liikekeskus ry:n jo 1970-luvulla markettien vastapainoksi. Olin sen toiminnanjohtaja ja sitä ennen toimittaja.

Kaupungin liikennesuunnitelma sisälsi jo tuolloin ajatuksen Kirkkokadusta kävelykatuna. Sen isä oli liikenneinsinööri **Mauri Myllylä**, joka oli nähnyt maailmaa.

Liikekeskus ry:n kauppiasta osa perusti kävelykadun vastaisen rintaman. Jouduin miettimään omaa kantaani, olin puun ja kaarnan välissä. Päädyin sillittämään kävelykatuhanketta myötäkarvaan. Yhdistyksessä oli käynnissä sisäinen sota.

Raportoin ja tiedotin kävelykatuhankkeesta ja laitatin tarroja: ”Olemme mukana rakentamassa Oulun kävelykatua”. Niitä liikkeet liimasivat ikkunoihinsa, jos olivat kävelykadun puolesta. Tarra maksoi 500 mk/ikkuna. Niillä keräsimme sympatiaa ja rahaa.

Vastustus murtui. Huomasimme kuitenkin pian, että Oulun kaupungissa ei ollut ketään, joka olisi tiennyt mikä kävelykatu on. Se oli esimerkiksi kaupungin mielestä vain liikenteen väylä, jolta on poistettu autot.

Mauri Myllylä vei asian kaupungin päättäjille, ja niinpä katu rakennettiin. Ennen avajaisia kaupunki ilmoitti, että kalusteet ja valaisimet myöhästyisivät. Mietin, mitä avajaisissa voisi tapahtua.

Koska katu olisi tyhjä, ehdotin veistosnäyttelyä. Kävelykadun avajaisissa 18.7.1987 olikin maamme nimekkäimpien taiteilijoiden teoksia. Toistimme veistosnäyttelyn parin vuoden välein, sittemmin nuorten taiteilijoiden ja viimeisellä kerralla taiteilija **Marita Liulian** veistoksen kaltaisten elementtien näyttelyllä.

Sitten Suomeen tuli lama. Kaupunki kyllästyi rahoittamaan kadun toimintaa. Perinne katkesi.

Perustettiin toimikunta pohtimaan tapahtumakulttuuria. Totesimme, että taide sopii kävelykadulle. Jos kävelykadun kaupallinen vetovoima on pieni, sinne pitää tuoda tapahtumia. Nykypäivän tilanne osoittaa, että kun kaupallisuus kukoistaa, tapahtumia ei niin paljoa tarvitakaan.

Parhaimpina vuosina Rotuaarilla järjestettiin yli 400 tapahtumaa vuodessa. Oulun kävelykatu lunasti paikkansa katuna, jolla aina tapahtuu.

Minut kutsuttiin mukaan kaupungin toimikuntaan miettimään Rotuaarin 20-vuotisjuhlallisuuksia. Olen sitä mieltä, että vieläköän ei ymmärretä käsitettä tapahtumakulttuuri. Toivon, että Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys ottaisi asian pohdintaansa ja kehittäisi käsitettä kauppiaiden, kiinteistönomistajien, asukkaiden, huoltajien ja valvojen sekä tapahtumien tuottajien kannalta.

Hemmo Kuuranhalla, keskikaupunginjohtaja, Oulu.

Vaasan uusi kävelykeskusta joutui tuoreeltaan syyniin vuonna 2006. Maailmanmatkaaja Erkki Toivanen ja suunnittelija Seppo Karppinen konferenssitauolla.

“Så här jobbar vi i Bollnäs”

Yhdyskuntasuunnittelija ja kaupan ympäristöohjelmien laatija Arne Nedstam innostui keskustojen kehittämisestä ja tarjosi suomalaisille konsulttiapua.

Pietarsaaren keskustan toimintaohjelma oli ensimmäinen. Olin tehnyt ylipäättään suunnitelmia vain pienille kaupungeille Ruotsissakin. Ajoin sitten Vaasan läpi ja ajattelin että miksikäs ei. Miksei myös ison kaupungin keskustasuunnitelma.

Marssin kaupungin arkkitehti **Hannu Vuolteenahon** luo ja kerroin Bollnäsin kokemuksesta. Så här jobbar vi i Bollnäs. Vakuutin, että Vaasa kehittyisi samalla tavalla.

Vierailun lopuksi Vaasan kaupunginjohtaja **Seppo Sanaksenaho** lausui, että tästedes Vaasaa kehitetään kuin Bollnäsiä. Koko 90-luvun tein töitä Vaasassa, asuinkin siellä välillä.

Eräänä päivänä Jyväskyläläiset kävivät kylässä Vaasassa ja osallistuivat työkokouksemme. Jyväskyläläiset sanoivat: Näin tehdään myös meillä! Jyväskylässä kauppiat ja kaupunkilaiset nostivat suurimman äläkän: sain paljon postia ja muuta palautetta, jonka mukaan kävelykatu ei sovi meille!

Rauma.

Jyväskylä.

Turku.

Vaasan elinkeinoasiamiehen **Leif Sandin** kanssa markkinoimme työtapamme ympäri Suomea. **Ralf Juslin** tuli mukaan, näiltä ajoilta muistan käynnit Iidensalmessa, Kuopiossa, Björneborgissa, Raumolla.

Raumalla jouduin saman tien töihin. Astuttuani bussista Rauman maaperälle elämäni ensi kertaa minun piti määrittää suoraan mikrofoniin, minne pannaan joulukuusi. Samassa paikassa se on siitä lähtien ollut.

Vuorossa olivat Turku ja Tammisaari. Oulussa pidin yhden kokouksen kävelykatuyhdistyksen kanssa.

Tampereelle valmistui sadan kohdan toimenpideohjelma. Tampereella on paljon hienoa rakennuskantaa. Siellä käynnistyi teollisten alueiden kehittäminen. Tammerfors – positivt!

Tornio-Haparandan kävelykatusuunnitelmista sanoin, ettei niin pitkää kannata tehdä. Pitää laittaa shopping center keskelle.

Vaasaa arvioin nyt näin: liikaa pintaa, liian iso tori ja kävelyalue, ei kiinnostusta kauppapaikkana. Pitäisi olla enemmän pieniä rakennuksia. Kaupahallin kehittäminen oli hyvä asia. Vaasassa varsinkin **Heikki Punkari** uskalsi, hän on tehnyt uskomattomasti työtä ja nyt parkkiasiat ovat kunnossa. Vaasassa muuten oli keskustaemäntiä jo vuonna 1993.

Jyväskylä on erityinen. Tiheä. Siellä on paljon erikoiskauppaa. Uudet rakennukset tekivät todella vaikutuksen. "Vilket styrka!"

Toimintamuodot ovat tärkeitä. Vielä tärkeämpää on saavuttaa paras mahdollinen miljöö. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin palvelujen tarjonta. Valikoima. Utbud. Veto tulee toiminnasta ja valikoimista.

Arne Nedstam, konsultti, Nedstam Utveckling Hb.

Saavutus:

Pelkkää Bollnäsia. Olen nähnyt vain positiivisia tuloksia!

Haaste:

Paljon pieniä askelia. Pitää voittaa "En gågata passar inte till Jyväskylä" -asenne.

Uhka:

Jos kehitys vie liikaa vuosia, kiinnostus katoaa.

“Menin Ruotsiin kaupunkikeskustakoulutukseen ja VAU, siitä se alkoi”

Ralf Juslin vetää yhteen johtolankoja Elävä Kaupunkikeskusta - Levande Stads kärna -yhdistyksen syntyyn.

Kaupunginarkkitehti Roger Wingrén (oik.) ja kaupunkikeskustajohtajat Pietarsaareissa arkkitehti Ilmari Heinosen selittäessä.

Ympäristöministeriössä oli jo ajateltu kaupunkikeskustojen kehittämistä. Siellä oli meneillään Parempi kaupunkikeskusta -projekti, johon yhtenä seitsemästä kaupungista kuului kotikaupunkini Parainen.

Pidin työni puolesta yhteyksiä Ruotsiin, sikäläiseen kauppiaaliittoon. Ruotsissa kauppiaaliitto oli yksi tärkeä keskustojen kehittäjä ja koulutuksen järjestäjä. Ruotsissa myös toimi yhdistys nimeltä Föreningen Förnya Stads kärnan.

Erikoiskaupan Liitossa kokoontui yhdyskuntasuunnittelun työryhmä, jossa olin työni puolesta mukana. Kerroin siellä Ruotsin kokemuksia.

Ruotsissa olin tavannut keskustakonsultti **Arne Nedstamin**, joka oli tehnyt Pietarsaaren keskustan kehittämisohjelman. Tämä toimenpideohjelma on muuten nyt toteutunut! Arnen esitteli minulle Pietarsaaren kaupunginarkkitehti **Roger Wingrén**. Arne Nedstam teki vaikuttavat ohjelmat Vaasaan, Jyväskylään ja Tampereelle. Hän kävi myös Porissa. Maailmalta oli tullut vaikutteita muitakin teitä, arvatakseni anglosaksisista maista suoraan, samoin USA:sta, ainakin Ouluun,

Tammisaareen, Hankoon, Porvooseen ja tietenkin Helsinkiin, joissa jo kekeiltiin tai peräti kukoisti jonkinlainen kävelykatukulttuuri.

Sain vihjeen, että Ruotsissa järjestetään alan koulutusta. Heitin heti paperit Kungliga Tekniska Högskolan professori **Janne Sandahlin** vetämään koulutukseen. Matkustin 40 kertaa edestakaisin Turku – Örebro väliä. Aina lähtiessä ajattelin, että voi, pitääkö taas lähteä. Kun tulin takaisin, VAU, joka kerta.

Janne Sandahlin kanssa teimme sitten yhdessä kaupallisia tutkimuksia Maarianhaminalle, Tammisaarelle, Riihimäelle, Punkalaitumelle...

Esitimme Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnittelutyöryhmästä kutsun tulla kanssamme pistämään pystyyn keskustan kehittämisyhdistystä aluksi **Ukko Laurilalle** Kiinteistöliittoon. Ukko vastasi heti kyllä, me olemme mukana.

Kutsuun vastasivat myös **Tapani Kasso** Helsingin Kauppakamarista ja **Tuomas Santasalo** Santasalo ky:stä. Heidän kanssaan kokosimme lisää voimia. Toimitusjohtaja **Guy Wires** Kaupan Keskusliitosta hoiti suhteita kauppa- ja teollisuusministeriöön. Ympäristöministeriö oli jo mukana työryhmämme kautta, sieltä ainakin yliarkkitehti **Elina Raatikainen** oli innostunut.

Ministeriötä kiinnosti tutkimus. Meillä kaupan puolella oli käytännönläheinen asenne. Vallitseva asenne kentällä oli käyttäily; kunnat odottivat että kauppa tekee jotain, kauppiaat taas odottivat kunnilta signaaleja ja tekoja.

Olin itse tehnyt vuosia töitä valittavien ja narisevien kauppiaiden kanssa. Nyt oli heillekin jotain konkreettista kerrottavaa, kun kerroin kaupunkikeskustojen kehittämisyhdistyöstä, joka oli mahdollista tässä ja nyt, nykyisenkin lainsäädännön puitteissa. Pienet ja yksinkertaisetkin

Saavutus:

Pietarsaari on toteuttanut keskustaohjelmansa ja keskustajohtaja on saavuttanut merkittävän aseman.

Haaste:

Keskusta talvella.

Uhka:

Jos autoilu tehdään liian vaikeaksi, keskustat kuihtuvat.

Ruotsinkielisen Kauppiasliiton toimitusjohtaja v. 1997, sittemmin Västra Nylandin toimitusjohtaja Ralf Juslin on tullut Ruotsinkävijä. Kuva vuodelta 2000.

teot ovat tärkeitä! Ruotsin ja pian myös monen Suomenkin kaupungin esimerkit alkoivat levitä.

Kaupungit ottivat asiamme tosissaan. Raatihuoneet alkoivat avautua omalle kaupunkikeskustan johtokoulutuksellemme, jota ensimmäisenä vuosina vedin Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Seinäjoen toimipisteen kanssa. Koulutusjaksot järjestettiin Seinäjoella, Jyväskylässä, Tampereella, Lahdessa, Porissa, Turussa, Porvoossa, Espoossa, Helsingissä.

Ralf Juslin

Finlands Svenska Köpmannaförbund rf.

Ralf Juslin valittiin 2007 yhdistyksen ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

Ulkomaanmatkoilla kerätään isoja ja pieniä ideoita. Kuvassa polkupyöräautomaatti Lyonissa.

”1990-luku oli hyvää aikaa, tuntui että tehtiin jotain uutta”

Ilkka Halinen muistaa olleensa melkoisen työllistetty, väkeä tuli bussilasteittain Jyväskylän kävelykatua katsomaan.

Keskustojen kehittäminen oli käynnistynyt jo monissa kaupungeissa. Jokunen kävelykatu oli rakennettu, muun muassa meille Jyväskylään. Piti saada katto-organisaatio, joka neuvoisi ja auttaisi perustamaan uusia kehittämissyhdistyksiä. Innostus oli valtava.

Itse asiassa **Arne Nedstam** on syyllinen. Hän on oikeastaan EKK:n isä. Hän käynnisti Jyväskylässä prosessin, seminaareja oli vuodesta 1994 lähtien. Kiinteistönomistajat ja yrittäjät tulivat mukaan. Meillä oli Jyväskylässä jengi innostuneita. **Ari Forsbergin** kanssa junailtiin asioita, **Pekka Kettunen** oli vauhdissa.

Olin puheenjohtaja omassa yhdistyksessämme, mutta porukkahan työt teki. Samoin olin kait sitten EKK:n ensimmäinen puheenjohtaja eli toimin väliaikaishallituksen puheenjohtajana.

Olimme äskettäin Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen kanssa Tukholmassa. Arne kertoi samoja tärkeitä turvallisuus- ja siisteysasioita, joista koko ajan on puhuttu. Olen jo usean vuoden ajan kaivannut jotain uutta. Mikä olisi tietynlainen pommi, joka antaisi uutta potkua? Vanhojen kaupunkien, eli kaupunkien jotka ovat olleet koko ajan mukana, pitäisi keksiä jotain uutta hyödyllistä tehtävää. Varmaan kannattaisi avata koko ajan uusia kansainvälisiä yhteyksiä.

Opintomatalla Leipzigiassa 2002.

Saavutus:

On suuri muutos, että säännöllinen yhteys on perustettu kiinteistönomistajien, yrittäjien ja kaupunkien välille.

Haaste:

Mistä löytyy uusia kohokohtia?

Uhka:

Kunnat kokevat, etteivät enää hyödy toiminnasta ja vähentävät resursseja kehittämisestä. Kuitenkin näkyvyys olisi tärkeää, jotta saavutuksia saadaan.

Ilkka Halinen

Ilkka Halinen, Jyväskylän kaupunginarkkitehti, kaiken aikaa myös Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta ry:n puheenjohtaja.

Millainen palvelu? Millaiset kaiteet, millaiset tuolit, millaiset aukioloajat, millaiset yrittämisen ja asiainnin puitteet? Näistä keskustellaan.

”Ravintolat kuuluvat olennaisena osana eläviin keskustoihin”

Hannu Hakala toi ravintolanäkökulman myös Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raatiin.

Halusin katsoa perään, että jäsenravintolat pärjäisivät. Kutsu tulla mukaan perustamaan Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistystä tuli kaupan piiristä. Silloin maailma vaati toimenpiteitä. Yksi yritys taistella marketoitumista vastaan oli juuri elävien keskustojen synnyttäminen. Olimme hotelli- ja ravintolayrittäjien liitto. Yrittäjillä oli intressi keskustoihin. Silloin vielä ketjut eivät kuuluneet liittoomme.

Oli kunnianhimoinen ajatus saada yrittäjien ja suunnittelijoiden porukat toimimaan yhdessä. Muistan, että toiminta oli varsin vilkasta yhdistyksen perustamisen aikoihin. Opintomatkat, seminaarit ja keskustaisäntien ja -emäntien toiminta olivat näkyviä osoituksia yhteistoiminnasta.

Itse kiersin palkintoraadin matkassa monessa hyvin kehittyvässä keskustassa.

Kun ravintolayrittäjä- ja hotelli- ja matkailualalle syntyi nykyinen katojärjestö, olimme tilanteessa, jossa rahoitusta ei löytynyt Elävä Kaupunkikeskusta -toiminnalle ja jäimme siitä pois. Syitä ja halua pysyä toiminnassa kyllä olisi ollut.

Samat perustelut yhteistoimintaan kuin perustamisvaiheessa ovat edelleen voimassa. On paljon näivettyviä keskustoja, joten tiedon tarve hyvistä käytännöistä on edelleen iso. Rahoituksen saaminen tällaiselle toiminnalle on vain entistä vaikeampaa. Etenkin julkisia varoja on lähes mahdoton saada.

Nykykeskusteluun ilmastomuutoksen vaikutuksista, energiatehokkuudesta, autottomuudesta voisi ehkä syöttää näkyvämmiin ajatuksen kävelykeskustoista.

Hannu Hakala Hotelli- ja ravitsemisalan yrittäjiliitto ry.

Hotelli- ja Ravitsemisalan Yrittäjiliiton, sittemmin Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n asiamies Hannu Hakala.

Saavutus:

Keskustelun herättäminen mm. keskustapalkinnon avulla.

Haaste:

Edelleen sama missio: saada keskustat eläviksi.

Uhka:

Toiminnalle ei löydy rahoitusta.

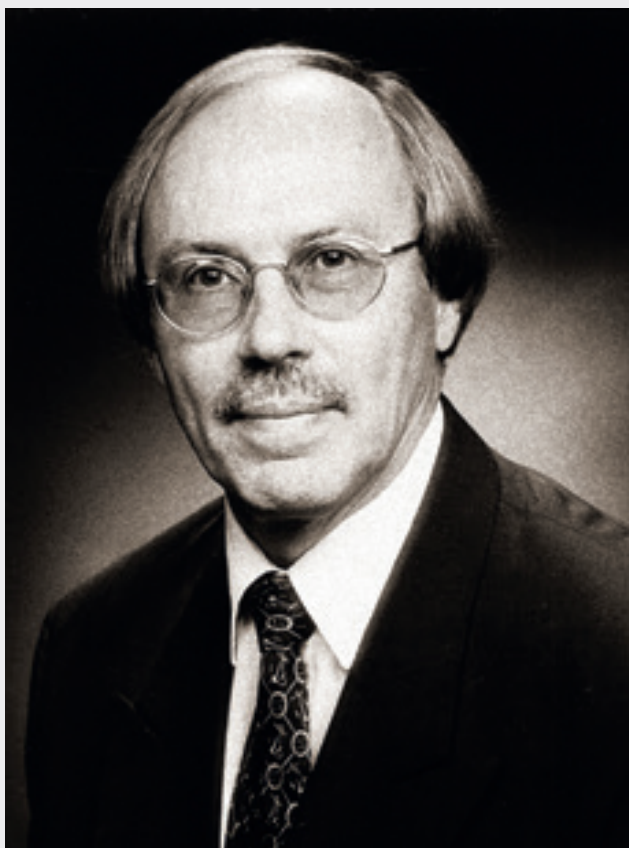

Vuosikonferenssi 2000 Tampereella.

Vuosikonferenssi 2002 Lahdessa...

...ja iltaristely

”Kauppakamareilla on suuri intressi kaupunkisuunnittelun onnistumisessa”

Helsingin kauppakamarin eläkkeellä oleva johtaja Tapani Kasso.

Tapani Kasso oli ollut jo pitkään jäsenenä Ruotsin Föreningen Förnya Stads kärnan -yhdistyksessä ja varsin otettu sen materiaalista.

Edustin Helsingin kauppakamaria kymmenen vuotta sitten, sitä ennen olin Keskuskauppakamarissa. Kauppa yhdyskuntasuunnittelussa –niminen julkaisusarja oli käynnistetty 1974, ja sen julkaiseminen jatkui Keskuskauppakamarin työryhmän puitteissa viisivuotisjaksoina aina vuoteen 1992 saakka, kun siirryin Helsingin kauppakamariin. Olin koko ajan työryhmän jäsen, sihteeri tai puheenjohtaja.

Helsingin kauppakamarin puitteissa julkaisimme yhden viisivuotisjulkaisun, sitten vastuu siirtyi Kaupan Keskusliitolle. Tässä on pääsy siihen, miksi itse ja miksi kauppakamari oli mukana.

Kauppakamarin tehtäviin kuuluu edelleenkin aluesuunnittelu ja eri toimialojen toimintaedellytysten edistäminen. Kauppakamarit ovat tästä syystä elinkeinoelämän keskeisimpiä alueellisia vaikuttajia yhdyskuntasuunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. Itse olin myös erikoistunut nimenomaan kaupan kysymyksiin.

Ulkomaisten esimerkkien valossa näytti aiheelliselta tehostaa kaupan ja kaavoittajien välistä yhteistyötä ja etsiä keinoja kaupunkikeskustojen ilmeen ja vetovoiman kehittämiseksi alkaneen suurmyymäläkehityksen vastapainona.

Kauppaeskuskierroksella. Vuorossa Iso Omena.

Pyrimme eri osapuolten yhteistyön kehittämiseen ja asiantuntemuksen lisäämiseen asioissa, jotka liittyvät kaupan toimintaperusteisiin sekä sijoittumiseen.

EKK:n alku oli aika sekava. Esiin tuli moniakin yhdyskuntasuunniteluun liittyviä ristiriitoja sekä yllättäviä intressejä päästä dominoimaan julkisuutta ja todistamaan omaa näkemystään.

Kauppakamarien asema ja menestymisen mahdollisuudet kaupunkisuunnittelussa ovat pitkälti riippuvaisia viranomaisten halusta toimia yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Samoin viranomaisten halusta käyttää jo olemassa olevia, valmiita asiantuntijajaelimiä. Suomessa on ongelmana se, että jos jollakin taholla on jotain annettavaa, se pitää heti kopioida omaan organisaatioon. Sillä tavalla heikennetään kansantalouden tuottavuuskehitystä ja lisätään päällekkäisyyttä ja kustannuksia.

EEK:n toiminnan saavutuksista, haasteista ja uhkista en osaa sanoa, koska en ole osallistunut yhdistyksen toimintaan enkä seurannut sen vaiheita perustamisjaksoa lukuun ottamatta.

Tapani Kasso

Päivittäistavara-ry:n toimitusjohtaja Osmo Laine.

”Citylogistiikka ja kaupunkikuva-asiat kiinnostavat kauppaa”

Osmo Laine edusti useita kaupan järjestöjä yhdistyksen perustamisen aikoihin. EKK:ssa hän on vetänyt keskustojen turvallisuus ja citylogistiikka -hankkeita.

”Pyörittelin monia kaupan eri toimialoja 1980-luvun lopulta laskien. Ympäristöasiat kaupan näkökulmasta ovat kuuluneet työhöni jo aivan aikojen alusta. Toimin Kaupan Keskusliiton varatoimitusjohtajana ja johdin ensin tukkukaupan eri toimialoja, sitten Rautakauppayhdistystä, Tavaratalokauppayhdistystä ja Erikoiskaupan Liittoakin Päivittäistavara-kauppayhdistyksen rinnalla niihin aikoihin, kun kaupunkikeskustojen kehittäminen nousi keskusteluun.

Piti edustaa erikoiskaupan näkökulmaa ja keskustella aukioalojoista. Toisaalta siitä rakennetaanko keskustojen ulkopuolelle isoja market-

teja. Minun piti huolehtia kaikkien intresseistä. Aina eri hattu ja sulka. Jakomielinen tilanne jatkui 1997 saakka, jolloin siirryin edustamaan Päivittäistavara-ry:tä.

Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistykseen olen itse suhtautunut avoimen kiinnostuneesti. Halusin perustamisvaiheessa, että keskustelua käydään juuri edellä mainituista tärkeistä asioista. Silloinhan keskustelu virisi yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä. Oli kaikenlaisia näkökulmia ja tavoitteita. Yhteisenä tavoitteena nähtiin kaupan toimintaedellytysten parantaminen kaupunkikeskustoissa. Mutta oli sellaistaakin pelkoa

Elävä Kaupunkikeskusta panostaa kaupunkikuvan kehittämiseen.

aiistavissa, että EKK:sta muodostuisi tavaratalojen ja hypermarketien vastainen rintama.

Tavaratalot olivat alun pitäen puolustuskannalla, mutta alkoivat pian asettaa omia tavoitteitaan yhteiselle keskustelufoorumille. Esiin nostettiin liikenne ja huoltokysymykset ja tietenkin paikoitus. Sitä mukaa kun konkreettisia kysymyksiä on alettu käsitellä, esimerkiksi nyt kaupunkivasuosituksen laadintaa, edustamani tavaratalotoiminnan kehittäjät ovat yhä kiinnostuneempia yhteistoiminnan ja keskustelun jatkamisesta.

Osmo Laine

Päivittäistavarakauppayhdistys ry.

Saavutus:

Toiminut keskustelun avaajana.

Haaste:

Mahdollisuus päästä valtakunnalliseen suositustasoon.

Uhka:

Toistetaan samoja teemoja.

”Toimiminen Elävä Kaupunkikeskusta ry:ssä on tuonut minut lähemmäksi erikoiskaupan arkea.”

Tiina Oksalan arvio on, että Elävä Kaupunkikeskusta ry syntyi todella nopeasti, niin nopeasti kuin yhdistyslaki salli.

Erikoiskaupan Liiton toimitusjohtaja Tiina Oksala tuntee Elävä Kaupunkikeskusta ry:n kaikki tähänastiset vaiheet.

Piilevä tarve kehittää uusia toimintaympäristöjä oli iso. Kymmenen vuotta sitten esimerkiksi kävelykatu ei suinkaan ollut kauppiaille selvä tavoite. Kilpailun kiristyminen kuitenkin pakotti kehittämään uudenlaisia toimintaympäristöjä. Haluttiin mahdollistaa kaikenlainen elävä toiminta, jotta ihmiset tulisivat ja pääsisivät kauppoihin.

Yhdistyksen perustajakonklaavi kutsuttiin siis koolle. Kutsuja oli Erikoiskaupan Liiton Yhdyskuntasuunnitteluryhmä. Samoihin aikoihin keväällä 1997 liitto kokosi neuvottelupäivilleen Jyväskylään suuren ryhmän keskeisiä vaikuttajia keskustelemaan keskustojen kehittämisestä sekä valtakunnallisen kaupunkikeskustayhdistyksen ja kaupunkikeskustan johtamiskoulutuksen synnyttämisestä Suomeen. Tavoitteita

olivat miellyttävä asiointiympäristö, kannattava kauppa ja menestyvät palvelut, arvonsa säilyttävät kiinteistöt, sujuva liikenne, pistäytymispaidat ja elävä kaupunkikulttuuri.

Kukoistava keskustakauppa oli tavoitteena selkeästi yhdistävä tekijä kaupan keskuudessa. Kaupan keskusliikkeilläkin oli intressi sijoittua keskustoihin. Yhtä mieltä oltiin siitäkin, että jonkinlainen tori pitää olla tapahtumille. Kuntien tehtäväksi nähtiin järjestää puitteet ja rahoitusta kehittämiselle. Kiinteistöjen puolestaan tuli huolehtia siitä, että liikeympäristö on kunnossa ja tarjonta monipuolista. Siis yhteispelin paikka.

Syy siihen, että meillä oli kiire toimia, oli havahtuminen keskustoja uhkaavaan rapistumiseen ja kaupan siirtymiseen ”pelloille”. Samaan aikaan valmisteltiin kaupan sijoittumista ohjaavaa maankäyttö- ja rakennuslakia, joka tuli voimaan kuitenkin vasta 2000. Oli tärkeää tehdä jotakin positiivista keskustojen vetovoiman parantamiseksi ja erikoiskaupan toimintaedellytysten varmistamiseksi.

Saimme idean yhdistyksen perustamiseen Ruotsista, jossa kauppiasliitto oli aloitteentekijä. Oma konklaavimme kokoontui monta kertaa ja valmisteli yhdistyksen perustamisen. Tieto yhdistyksestä ja sen kaa-vaillusta toiminnasta otettiin kiinnostuksella vastaan. Usealta taholta otettiin yhteyttä. Meillä oli puhelimet kuumina. Halukkaita hallitukseen oli jo tuolloin enemmän kuin tuoleja tarjolla.

Perustettavan Elävä Kaupunkikeskusta ry:n ensimmäisen vuoden toimintabudjetti oli iso: jäsenmaksujen piti tuottaa 50.000 euroa, ministeriöiden tuki oli 50.000 euroa ja seminaarien tuotoksi arvioitiin 3500 euroa. Muilta osin kuin jäsenmaksujen osalta arvio toteutuikin. Jäseniä saatiin ensimmäisenä toimintavuonna puolensataa, mikä oli puolet tavoitteesta. Muutamana ensimmäisenä vuonna kauppa- ja teollisuusministeriö ja ympäristöministeriö olivat merkittäviä toiminnan rahoittajia.”

Guggenheimin taidemuseon terassilla 2006.

Yhdistyksen opintomatalla Bilbaossa 2006.

Yhdistyksen toiminta lähti vauhdikkaasti käyntiin heti perustamiskokouksesta lähtien ja kiinnostus keskustojen kehittämiseen on ollut kiitettävää koko yhdistyksen kymmenvuotisen historian ajan.

Paljon on saatu aikaan eri osapuolten hyvällä yhteistyöllä ja innostuksella, joka näkyy niin yhdistyksen toiminnassa kuin keskustojen kehittämishankkeissa ympäri Suomen. Paikalleen ei kuitenkaan saa jäädä, vaan keskustat elävät ja muuttuvat.

Saavutus:

Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen perustaminen ja kolmikantayhteistyön käynnistyminen.

Haaste:

Pienet keskustat mukaan!

Uhka:

Kunnat eivät panosta riittävästi keskustojensa jatkuvaan kehittämiseen.

Tiina Oksala-Leino

Erikoiskaupan liitto ry.

Kaupunkielämää uudistuvassa keskustassa 1998

Ensimmäinen kaupunkikeskustakonferenssi "Kaupunkikulttuurin uudet suunnat" Kouvolassa keväällä 1998 keräsi ennätysosanoton, yli 200 kiinnostunutta ja sai runsaasti julkisuutta. Neljäs vuosikonferenssi oli 2001 myös Kouvolassa.

Pienissä kaupungeissa jopa arvokennukset voivat olla tyhjiään. Kehittämiselle olisi tilaus.

”Löytäisin sijoittajia Oulun Rotuaarille, Jyväskylän Kauppakadulle ja Porin Promenadille - Tapiolaan ja Tikkurilaan sen sijaan en”.

Kiinteistösijoittajan silmä näkee elävällä kävelykadulla ikuista kysyntää, sanoo kansainvälistä kiinteistökauppaa harjoittava Tapani Piri.

Suomen Kauppakeskusyhdistys ja RAKLI lähtivät mukaan Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistystä perustamaan, koska tuolloin oli kovia paineita lainsäädännöllä ohjata kaupan, kauppakeskusten ja vähittäiskaupan sijoittumista. Tarkoitus oli tuolloin säätää laki, joka estäisi kauppiaita toimimasta omien intressiensä mukaisesti. Mielestämme se oli väärä tapa hoitaa asioita, ei tuntunut oikeudenmukaiselta eikä tehokkaalta.

Muistan, että pohdimme mitä voisi tehdä hyvien asioiden eteen. Tällainen hyvä asia on esimerkiksi elävä, toimiva kaupunkikeskusta. RAKLilla oli omaisuutta kiinni keskustoissa. Oli loogista, että toimimme niin, että kiinteistöjen arvo säilyisi. Kiinteistöjen omistajien intressi on ajaa eteenpäin asioita niin, että kiinteistövarallisuus on hyvässä käytössä.

Halusimme aitoa vuoropuhelua julkisen hallinnon ja kauppiaiden ja kiinteistönomistajien välille. Itse poistuin Elävä Kaupunkikeskusta –kuvioista jo 1990-luvulla. Mieleeni on jäänyt, että yhdistys kokosi aika hajanaisia hankkeita eri kaupungeista pitämään yhteyttä keskenään. Jos yksikin seminaari aiheutti edes yhden ahaa-elämyksen jossain, on homma mielestäni kannattanut.

Keskustojen tilanne ei mielestäni Suomessa juurikaan ole kehittynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana. Hampaattomia Tapioloita ja Tikkuriloja on liikaa. Paikalliset asukkaat pystyvät panemaan full stopin kehittämislle ja jarruttamaan ja vesittämään hyvätkin yritykset.

Keskustoja kehitettäessä on monenlaista ristivetoa eri intressiryhmien välillä, vähän samalla tavalla kuin EU-hallinnossa. Kiinteistönomistajien intressit on lyhyitä. Kenelläkään ei tunnu olevan halua ja intressiä vetää yhteistoimintaa ja resurssoida kehittämistä.

Tapani Piri

Suomen Kauppakeskusyhdistys

RAKLI:n markkinointipäällikkö, Kauppakeskusyhdistyksen entinen toiminnanjohtaja, nykyisin kiinteistösijoitusyhtiö Jones Lang LaSalle Finlandin toimitusjohtaja Tapani Piri.

Saavutus:

Aito vuoropuhelu.

Haaste:

Monen intressiryhmän ristiriidat.

Uhka:

Veturi puuttuu, toiminta kuihtuu pois.

”Meillä ympäristöministeriössä oli alkanut moderni elämä. Olimme paljon yhteyksissä kenttään”

Elina Raatikainen kertoo, että ministeriön väki panosti avoimeen suunnittelu yhteistyöhön.

Ympäristöministeriön eläkkeellä oleva yliarkkitehti Elina Raatikainen.

Jyväskylä oli ensimmäinen, Vaasa toinen, joka oma-aloitteisesti kaverasi ruotsalaisten kanssa. Ruotsalaisilla oli paljon annettavaa meille suomalaisille. Keskustelukulttuuri oli siellä aivan toista luokkaa kuin meillä. Siellä porukan jäsenet aina onnistuttiin sitouttamaan päätysfoorumiin. Näin löydettiin yksimielisyys. Sitä paitsi, kuuleminen vasta uutta olikin, kuuleminen ja asukkaiden ja asiakkaiden päästäminen vaikuttamaan.

1980-luvulla perustettiin pohjoismainen ryhmä, johon osallistui kaavoitustoimen päälliköitä. Puhuttiin ruotsia. Ystävystyttiin. Kerran vuodessa kokoonnuttiin, elokuussa.

Yhteistyö laajeni muillakin kuin päällikötasoilla. Maaperä kaupunkikeskustojen kehittämissyhditykselle syntyi tämän yhteistoiminnan pohjalta. Keskustelun avaaja oli kaavoitusosaston päällikkö **Mikko Mansikka**. Toinen vaikuttaja kaavoitusta koskevassa pohjoismaisessa yhteistyössä oli lainsäädäntöneuvos **Lauri Nordberg**. Helsingin kaavoittajat pääsivät ulkomaille, ja uusimmat virtaukset levisivät myös heidän kauttaan. Arkkitehtiliitto SAFA oli yksi tiedon levittäjästä.

Säilytimme ikioman tyylimme, mutta saimme myös tuulahduksen pohjoismaisista virtauksista.

Ilkka Halinen Jyväskylässä ja **Hannu Vuolteenaho** Vaasassa olivat näiden tuulahdusten ensimmäisiä soveltajia kaavoituksessa. Tuli muotiin käyttää ruotsalaista konsulttia: **Arne Nedstamia**. Hänen opeisaan vaikuttavinta oli se, että kehittämisessä päästään heti alkuun.

Suomessa keskustat olivat hirveässä kunnossa. Sotakaan ei ollut kaukana, mutta se ei yksin selittänyt, miksi minkäänlaista tasoa ei ollut saavutettu.

Oli kuitenkin kaupunkeja, joissa keskustoja kehitettiin. Kävin useita kertoja Jyväskylässä. Ne olivat antoisia käyntejä. Jyväskylässä toteutettiin yhteistyötä kauppiaiden kanssa. Aikaisemmin olin joka kesä ajanut Jyväskylän keskustan läpi. Voi miten mukavalta tuntui, kun keskustaan laitettiin kävelyalue! Jyväskylä levitti innostusta, siellä kävi moni ihmettelemässä nopsaa toimintaa. Sitä paitsi, jyväskyläläisistä itsestään paisoi innostus ja ylpeys. Erityisesti muistan, miten **Ilkka Halinen** ja **Ari Forsberg** esittelivät uupumatta kävelyaluetta kaikille kiinnostuneille.

Pohjoismaista kävelykeskustaa.

Kävin monissa kaupan tilaisuuksissa, joissa **Guy Wires** piti alustuksia keskustoista kauppapaikkoina ja elinkeinoelämän edellytyksistä kaupunkisuunnittelulle. **Osmo Laineen** kanssa oli mukava matkustaa. Minun piti käydä ympäristöministeriön lähettiläänä paljon kentällä, Osmo edusti tuohon aikaan kaupan kahta suuntaa.

Kun Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistys sitten oli perusteilla, kävimme puheenjohtajaksi pyydetyn **Pekka Kettusen** kanssa pyytämässä ministeri **Pekka Haavistolta** rahaa. Kettunen oli niin vakuuttava, että Haavisto suli. Ei kysymystäkään minkä verran rahaa piti saada. Kettunen nosti asiamme aivan uudelle tasolle ministeriössä ja julkisuudessa.

Elina Raatikainen

Elina Raatikainen

Arkkitehti Mikko Heikkilä ja kaupan tutkija Tuomas Santasalo kiersivät 1990-luvulla pohjoismaisia kävelykeskustoja ja ympäristöministeriö julkisti aiheesta raportin.

“Laman aikana ei ollut muuta tekemistä, niinpä lähdin hasardihommaan kiertämään pohjoismaisia kävelykeskustoja.”

Tuomas Santasalo valmisteli ensimmäisen **Elävä Kaupunkikeskusta –konferenssin** ja veti toiminnanjohtajatapaamisia jo yhdistyksen perustamisen aikoihin.

Kaupun tutkija Tuomas Santasalo, Santasalo ky

Kiersimme **Mikko Heikkilän** kanssa Ruotsissa ja Tanskassa. Selostimme sitten kokemuksiamme monissa Suomen kaupungeissa. Suunniteltu lehtiartikkeli paisuikin raportiksi Pohjoismaisista kävelykaduista, suurten ja pienten keskusten kävelyalueista. Teimme myöhemmin vastaavan raportin myös Suomesta. Näiden pohjalta lähdimme vetämään ympäristöministeriölle Parempi kaupunkikeskusta –projektia, joka hyödynsi raporttiamme.

Suomessa ajateltiin, että kävelykatu ei sovi meidän oloihimme. Ajattelin itsekin, ettei se sovi. Meidän kokeilumme olivat onnettomia tekeleitä verrattuna Tanskaan. Kun olin nähnyt, miten tanskalaiset ja monet ruotsalaiset kadut vilkastuttivat kauppaa, aloin miettiä meille sopivia ratkaisuja ja ideologiaa niiden takana.

Tunsin Porin, Tammisaaren ja Helsingin ”Roban” kävelykatukokemuksia. Tein tutkimuksen kävelykatujen toimivuudesta ja miksi ”Roba” ei toimi. Kiertueeltani ja tutkimuksistani sain runsaasti uusia ajatuksia siitä, millainen on hyvä keskusta.

Selvisi, että Ruotsissa toimi kaupunkikeskustayhdistyksiä, esimerkiksi Jönköpingin PÅ Stan. Jönköpingin keskusta oli muuttunut lyhyessä ajassa autiosta unholasta vilkkaaksi kohtaamis- ja kauppapaikaksi. Ihmiset, jotka olivat mukana PÅ Stan –toiminnassa olivat valtavan innostuneita. Siellä kävi vilkas kokemuksenvaihto, ja esimerkki levisi useita teitä. Varsinkin **Arne Nedstam** ja **Matti Mare** toivat Suomeen ruotsalaista mallia. Itse etsin suomalaista.

Kaupunkikeskustojen toiminnanjohtajat tapaavat vuosittain ammattikuntana.

Kolmikantamallin – kaupunki, kiinteistöt, kauppa – tuominen Suomeen vaati valtakunnallisten toimijoiden vakuuttelua. Kaupungeissa myös vallitsi ”ensin pitää hoitaa perusjutut” -ajattelu. Vaikka kaupunkien virkamiehet olivat tietoisia keskustauudistuksen mahdollisuuksista, päättäjät jarruttivat.

Tulin mukaan perustamaan Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistystä Erikoiskaupan Liiton yhdyskuntasuunnittelun ryhmän kautta. Olin jo tuohon aikaan ollut mukana perustamassa keskustayhdistyksiä tai valitsemassa keskustan toiminnanjohtajia, isäntiä ja emäntiä Kouvolan, Imatran ja Kaajanin kaupungeissa. Keskustajohtajia toimi jo Lahdessa, Oulussa, Joensuuussa, Porissa, Pietarsaaressa, kun kattojärjestö perustettiin.

Tuomas Santasalo

Tuomas Santasalo ky.

Jyväskylässä pidettiin ensimmäinen toiminnanjohtajien valtakunnallinen tapaaminen keväällä 1997. Vedin sittemmin näitä tapaamisia yhdessä EKK:n toiminnanjohtajan kanssa. Valmistelin myös Kouvolan 1998 konferenssin ohjelman Manski ry:n ja kaupungin kanssa. Olen ollut valmistelemassa yhdistyksen kolme vuosikonferenssia.

Saavutus:

Hyviä malleja ja esimerkkejä on jo olemassa.

Haaste:

Saada toiminnanjohtajille työskentelyresurssit.

Uhka:

Tydytään kompromisseihin.

Jyväskylän kävelykeskusta on onnistunut.

”Kehitin Jyväskylän keskustaa ensin konsulttina, sitten vasta kaupunginjohtajana”

Pekka Kettunen osallistui Jyväskylän vuosinaan kaupungin keskustan kehittämiseen ja toimi Elävä Kaupunkikeskusta ry:n puheenjohtajana ensimmäiset kaksi toimintavuotta.

Kaupunkisuunnittelun historia on minulle tuttu. Osallistuin 1970-80-luvuilla Puu-Rauman pelastusoperaatioon.

Liikennesuunnitteluseura ry:n puitteissa, jonka puheenjohtaja ja perustajajäsen olin, jo arkkitehdit, insinöörit, juristit ja kauppiat kohtasivat hedelmällisesti. Seura järjesti ensimmäisen asiantuntijamatkan Ruotsiin. Teimme kymmenenä vuonna peräkkäin retket eri puolille maailmaa kävelykeskustoihin. Meitä oli noin 20 henkeä ympäri maata, jotka kävimme Saksassa, Hollannissa, USA:ssa, Neuvostoliitossa. Kävelykeskustat tulivat suurelta osin tämän seuran ansiosta Suomeen. Kauppiat ja liikelämä vastustivat niitä aluksi ankarasti. Euroopassa puolsivat.

Keravalla olin kaupunginjohtajana, ja sinne toteutui pikku pätkä kävelykatua. Tämä alkio piti myös kattaa, mutta suunnitelma ei mennyt poliittisesti läpi.

Jyväskylässä voikukat kasvoivat asfaltin läpi, kun Kauppakadun muuttaminen kävelykaduksi saatiin 1995 budjettiin. Suomessa ei ymmärretty kaupungistumista. Julkinen valta ei myöskään seurustellut kiinteistöomistajien eikä kauppiaiden kanssa. **Ilkka Halinen** ja **Timo Valta-kari** kaupungin arkkitehteina alkoivat toteuttaa uudenlaista keskustelemaa kulttuuria.

Toinen huono asia silloisessa Suomessa oli, että laatua ei arvostettu. Jyväskylässäkin kaikki tehtiin vähän sinne päin. Keravalla kyllä arkkitehti osasi vaatia laatua, siellä verrattiin toteutusta ruotsalaisiin.

Jyväskylä on kaupunkirakenteellisesti ihana. Se vain koostuu arkkitehtonisesti rumista rakennuksista. Eri osat, mm "Halisen puistikko", tulevat vielä integroitumaan.

Keskustan kehittämisessä oli ja on kolme tärkeää asiaa:

- Keskustan pitää olla houkutteleva yrityksille ja asiakkaille.
- Jakeluliikenteen pitää olla kunnossa, samoin pysäköinnin.
- Torin pitää olla mikroilmastollisesti oikeassa paikassa.

Keskustassa voi tavata tuttuja, mutta siellä voi myös olla tuntematon. Jyväskylässä muodostui tietynlaisia kantapaikkoja, joissa kokoonnuttiin. Nykyisin, kun asun Helsingissä, poikkean usein Ekbergin kahvilassa katselemaan ihanan näköisiä ihmisiä.

Oli luotava luova jännite liike-elämän ja markkinoiden/suunnittelun välille. Markkinat ovat tärkeä kehitysvektori. Jyväskylä oli ensimmäisiä kaupunkeja, joka otti teollisuudelta rahaa kehittämiseen. UPM oli hyvä kumppani. Kaupungissa on myös maksimaalisesti lisätty keskusta-asumista. Urbaaniasuminen ytimessä antaa keskustalle lisäarvoa.

Minua pyydettiin Elävä Kaupunkikeskusta –yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi, jonkinlaiseksi näyttöneekeriksi. Noihin aikoihin **Osmo Soininvaara** puhui, että fiksut, mukavat kaupungit menestyvät. Minä tulin kahdesta 'suuresta pienestä' kaupungista, Keravalta ja Jyväskylästä.

Pekka Kettunen, entinen Jyväskylän kaupunginjohtaja, nykyinen konsultti.

Saavutus:

Arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun arvostus on noussut.

Haaste:

On varauduttava väestön muuttamiseen pois.

Uhka:

Kiinteistöbisnes ei ole varautunut muutokseen, rakennuksia puretaan jopa puistoiksi.

”Sain puhuttua vakuutusyhtiöt luopumaan paraatipaikoista, jotta vähittäiskauppa pääsi tilalle.”

Kiinteistöliiton eläkkeellä oleva toimitusjohtaja Ukko Laurila.

Ukko Laurila visioi jo 1980 –luvulla miten elämä herää pieniinkin keskustoihin.

Olen nähnyt keskustojen alakulon Suomessa jo paljon ennen kuin keskustojen kehittämisestä kummemmin puhuttiin. Muistan esimerkiksi Seinäjoen Vekseli aukion. Maailmalla näin, että muutkin kuin esimerkiksi Tukholman keskusta, saivat tuloksia aikaan nopeasti, kun kehittämistoiminta aloitettiin.

Nykyisin Helsingin ”Espalla” on kiva olla. On levennettyjä jalkakäytäviä, on kauniita kunnostettuja valaistuja rakennuksia, hienoja kauppia, kaikenlaista liikennettä – kaiken kaikkiaan elämää ja laatua. Kuitenkin muistan pankkien ylivallan täälläkin, missä nyt kivijalkojen kynnykset ovat madaltuneet.

Uskonsa menettäneitä on edelleen paljon. Väitän, että pieni kaupunki, joka ei usko keskustaansa, ei usko itseensä.

Toimiessani Vähittäiskaupan Keskusliiton toiminnanjohtajana 1980 –luvulla keskusteltiin keskustojen elävöittämisestä ja myös toteutettiin näyteikkunakilpailuja. Liikkeiden haluttiin avautuvan kadulle.

Matkustaessani näin, miten keskustat olivat kuolleet Amerikassa. Keskustoissa ei ollut paljoa katsottavaa. Vastapainona näille keskustat elävöityivät Euroopassa.

Elävä Kaupunkikeskusta tutki Suomen torien tilanteen vuonna 2006. Kuvassa Viitasaaren torielämää.

Suomessa kaikki on suunniteltu jättiläisille. Kasvuvaraa on jätetty. Alueet, joille toiminta suunnitellaan ja rakennetaan, ovat laajentuneet. Ihmiset liikkuvat entistä suuremmalla säteellä. Näen huonona ilmiönä kaupan ketjuuntumisen: kaikkialla on samanlaista. Sama juttu aina 200 kilometrin säteellä.

Tälle pitäisi tarjota vastapainoa pienissä kaupungeissa. Yrittäjät eivät saisi olla laiskoja. Pitäisi tarjota omaperäistä ja erikoistunutta, lähiruokaa ja oman tyyliä tapahtumia. Tilakustannus ei usein ole valtava. Nykyajan ihmiset ovat halukkaita ostamaan: palveluja, laatua. Jos kaupunki keskustoineen ei pysty tarjoamaan erityisyyttä, väki muuttaa pois. Erityisesti koulutettu väki karkaa. Matkailijoillakaan ei ole mitään syytä viipyä ja viihtyä.

Monin paikoin keskustojen rakennusoikeudet olisi tuplattava, vanhuksille luotava asuntoja, kaikille tapaamispaikkoja Joensuun Helmen tyyliin torin laidalle. Tämä malli sopii myös pieniin keskustoihin. Myös niissä niin nuoret kuin vanhatkin haluavat kokoontua. Kysyntää voi olla paikoin liian vähän, jotta palvelut kannattaisivat, mutta yritystä pitää silti olla. Kuolleita iltoja tai kuolleita tiloja ei kannata tarjota.

Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen ja Small Town Networks in Saarijärven seminaari osoitti, että kunnissa on osaamista ja pätevää väkeä. Pikkukaupungeissa omaksutaan uutta omatoimisesti, enää ei välttämättä edes tarvitse opastaa. Lapin matkailukeskukset ovat pian parhaita keskustoja.

Itse toimin nykyisin Viitasaaren yrityskummina, jos vaikka neuvojani tarvitaan.

Saavutus:

Helsingin keskusta on yksi Euroopan hienoimmista.

Haaste:

Kiinteistöjen tuotosta osa pitäisi käyttää alueen kohentamiseen.

Uhka:

Aivovuoto.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Lehdistötiedotteet:

15.11.1999 Kajaani

Kajaanin keskusta on uudistunut dynaamisimmin Suomessa

“Keskustauudistuksen toteutus Kajaanissa on dynaaminen ja omaleimainen. Kajaanissa on tapahtunut nopealla aikataululla poikkeuksellisen myönteinen muutos. Tämä on edellyttänyt selkeitä yhteisiä tavoitteita ja ennakkoluulojen heittämistä roskakoppaan. Uudistustyö on koonnut laaja-alaisesti voimat niin kaupungin puolelta kuin yrityksistä hedelmälliseen yhteistyöhön. Tunnettakin on toteutuksessa mukana. Vetoajat ovat olleet sitkeitä, kukaan ei ole pomoilut ja työ on toteutettu yksinkertaisella organisaatiolla. Kajaanilaiset ovat osuneet asian ytimeen. Tässä tubkimotarinnassa kaikki loksahoi kohdalleen.”

Arvioon päätyi valtakunnallisen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen asiantuntijoista koostuva raati tutustuttuaan keskustojen kehittämissuunnitelmiin kautta maan.

Muodonmuutos Raatihuoneentorilla

Vielä vuonna 1996 Raatihuoneentori oli ajoneuvoliikenteen valtaama katu. Liiketilat torin varsilla ammittivat tyhjinä. Kävelykadun edellytykset tutkittiin ympäristöministeriön Pa-remppi kaupunkikeskusta -projektin puitteissa. Muutostyöt alettiin perustamalla keskustan kehittämisen ohjausryhmä, johon tulivat mukaan kaupungin lisäksi kiinteistönomistajat ja keskustan yrittäjät.

Ensimmäisten katutapahtumien aikana Raatihuoneentori oli vielä risteysaluetta. Tapahtumien järjestäminen lisäsi heti liiketilöiden kysyntää, ja alue vilkastui. Liiketilat ovat siitä pitäen yhtä lukuun ottamatta olleet käytössä. Tarvittavat liikennejärjestelyt ja kaavamuutokset hoidettiin rivakasti.

Raatihuoneentorin rakentaminen kadusta tapahtumatoriksi käynnistyi toukokuussa 1998 ja torin avajaisia vietettiin lokakuussa samana vuonna. Tori sai uudet pintamateriaalit, valaisimet, vesiaiheet ja muut kalusteet. Puita istutettiin ja torille nousi esiintymiskatos.

Keskikaupungilla on tähän mennessä järjestetty tapahtumia 2-16 tahtiin kuukaudessa. Tapahtumia ja koko keskustauudistusta vauhdittamaan perustettiin Kajaanin Kaupunkikeskustayhdistys ry, jonka toimintaan osallistuvat kaikki tärkeät vaikuttajayhteisöt.

Kajaanissakin vasta välitulos

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raadin mielestä Kajaanin Raatihuoneentorin uudistus on esimerkki toteutuksesta, jota on hyvä jatkaa.

“Kajaanin kokemus käy koulu-esimerkistä monelle Suomen kaupungille, jotka kehittävät hankkialla liikennepaikkojaan toimivammaksi osaksi keskustaa. Kajaanilaisten työllä on ollut selkeä nopea aikataulu. Mittakaava on onnistunut. Mitä pienempi keskusta, sitä suurempi syy on lähteä kehitystyössä liikkeelle aivan ytimestä. Saavutettu tulos on välitappi, joita kaupunkilaiset kaipaavat jaksakseen olla mukana ja uskoa suunnitelmien toteutumiseen. Palkinnolla halutaan kannustaa jatkamaan yhteistä kehitystyötä”, raadin puheenjohtaja, Suomen Kuntaliiton yliarkkitehti Ritva Laine toteaa. “Nyt Raatihuoneentorista on tullut ihmisille PAIKKA.”

Keskustan kehittämishankkeille katujulkisuutta

Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään vastedes vuosittain hyvin perustelluille laadukkailla keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskustaelämänä.

Nyt ensimmäisellä kierroksella palkintoa tavoitelti seitsemän keskustan uudistushanketta. Katsastaessaan keskustat palkintoraati kiinnitti arvioissaan huomiota kehityshankkeen arvoon uuden idean tai toteutuksen esilletuojana. Hankkeeseen liittyvät fyysiset ratkaisut arvioitiin toiminnallisesta ja esteettisestä näkökulmasta. Hankkeen painoarvo keskustan vetovoiman lisäajana punnittiin. Lisäksi arvioitiin idean tai toteutuksen paikallinen omaleimaisuus.

Palkintosumma 10.000 mk luovutetaan kajaanilaisille Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen vuosikokouksessa 19. marraskuuta Kuntatalolla Helsingissä. Kajaanilaisten toivotaan hankkivan summalla hankkeelleen “katujulkisuutta”.

Palkintoraati

Puheenjohtaja

Ritva Laine, Suomen Kuntaliitto

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Suuret kaupungit

Raimo Airamo, Lahden kaupunki

Pienet kaupungit

Jukka Moilanen, Harjavallan kaupunki

Kiinteistönomistajat

Keijo Pennanen, SOK Kiinteistöt

Elinkeinoelämä

Hannu Hakala, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto

Suunnittelijat/konsultit

Matti Mare, Keskustakehitys Oy

30.11.2000 Lahti

Lahden keskustaprojekti on vuoden 2000 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon voittaja

“Upea pitkäjänteinen projekti, jossa kaupunki on panostanut osansa, yrittäjät ja kiinteistönomistajat ovat mukana ja jatkokehittely on selkeästi hallinnassa”, toteaa valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati Lahden keskustaeheytyksen ry:n ja kaupungin yhteistyöstä. Raatiin kuuluu kaupunkien, kiinteistönomistajien ja kaupan edustajia.

Raadin arvioon mukaan Lahden keskustan ilmeen kohentaminen ja palvelutarjonnan ja kaupan sisällöllisen kilpailukykyyn parantaminen näkyy vireänä toimintana, joka palvelee kaupunkilaisten viihtymistä ja vähittäiskaupan ja palvelujen kannattavaa toimintaa. Koko keskustan ydinalue Aleksanterinkadun varrella toimii ja kehittyy edelleen monipuolisena ja kaupunkimaisena kokonaisuutena.

Kehitystyöhön on osallistunut 300 yritystä ja kiinteistönomistajaa, lähes kaikki keskustassa toimivat. Eriytyinen merkitys on ollut keskustaisännällä, joka on sukkuloinut keskustassa “langattomana lennättimenä”.

Lahden keskustaprojektissa mittasuhteet ovat kohdallaan. Keskustan kehittäminen on ollut Lahdessa osa koko kaupungin rakennetta ja vetovoimaisuutta koskevaa suunnittelua ja toteutusta. Hanke ei ole rajoittunut vain ydinkeskustan kehittämiseen, vaan se on saanut tukeen kävelyetäisyydellä olevan Ankurin asunto- ja ranta-alueen. Ankurin alue tukee poikkeuksellisen hienolla tavalla keskustaa ja luo Lahdelle uudenlaista imagoa, joka heijastuu myös keskustaan. Lahti olisi voinut toimia toisinkin rantansa suhteen.

“Vaikka kasvu on kituliasta Lahdessakin, siellä heti huomaa olevansa yhdessä Suomen staeista. Lahti ei ole sijainniltaan sellainen kaupunki, jonka kehittäminen hyvään suuntaan olisi helppoa. Lahden kokoisessa kaupungissa ulkopuolinen marketalue väistämättä syö keskustaa. Ilman keskustaprojektia koko kaupunki olisi levällään.”

*“Lahti on Lahden näköinen yksityiskobtia myöten, Lahden näköinen stadi”, raati kireyttää.
“Esimerkiksi pyörätiemerkit ovat kaupungin omaa käsialaa.”*

Suuren kaupungin kehittämisessä on tietysti myös ongelmansa. Raati huomauttaa, että rautatieaseman seutu näyttää olevan vaikea kytkeä keskustarakenteeseen.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään nyt toista kertaa hyvin perustelluille laadukkaille keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskusta-elmänä. Edellisellä kerralla sen sai Kajaanin keskustaprojekti hyvästä yhteistyöstään Raathuoneentorin alueen muuttamisessa tapahtumatoriksi. Palkinnolla Kajaani tekee “jotain kivaa lapsille”: Kajaanin opettajankoulutuslaitoksessa on tekeillä tutkimus “Lasten leikki ja toiminta kaupunkikeskustassa”.

Palkintoraati

Puheenjohtaja

Ritva Laine, Suomen Kuntaliitto

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Kaupungit

Pirjo Honkanen, Kajaanin kaupunki

Kiinteistönomistajat

Keijo Pennanen, SOK Kiinteistö

Elinkeinoelämä

Hannu Hakala, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto

Suunnittelijat/konsultit

Matti Mare, TP Keskustakehitys Oy

5.2.2002 Oulu

Laadukas ja monipuolinen keskusta meren rannalla sai vuoden 2002 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon

“Oulun tori on ollut yksinäinen saareke, tuulta ja jäätä. Nyt tori on tullut lähelle. Meritulliin ja Kiikelin saarelle on noussut Suomen mittakaavassa erittäin korkealaatuista keskusta-asumista. Asuntojen ja vierassataman ansiosta torista on tullut elävä osa keskustaa. Vastaavasti asuminen nojaa keskustan palveluihin”.

Näin toteaa valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati Oulun keskustan kehittämistyön harppauksesta Rotuaarilta rantaan.

“Oulussa on jo vuosia visioitu miltä modernin kaupungin keskustan tulee näyttää ja miten sen tulee palvella ja toimia. Oulun visiossa on painotettu paikallisia oloja. Toteutus on yksilöllinen ja tyylikäs”, raati tähdentää.

Elävä kaupunkikeskusta palkinnon raati korostaa valinnassaan Elävä Kaupunkikeskusta yhdistyksen arvomaailmaa: keskustojen kehittämisessä on kyse pitkäjänteisestä, johdonmukaisesta toiminnasta. *“Oululaiset ovat tehneet kaiken kuin mallioppilait”.*

Raati muistuttaa, että keskustoja kehitettäessä voi helposti myös mennä harhaan. Monissa kaupungeissa kuvitellaan, että keskusta kohennetaan “kerralla kuntoon” ja siinä se sitten onkin. *“Ikivanha Oulun kaupunki on kunnioittanut keskustaansa ja kohentanut sitä vaihe vaiheelta ja tällä tavalla kuorinut keskustansa parhaista puolista esiin ja käyttöön, toimimaan nykyajassa. Nyt vielä torin teatterin puoleinen laita kuntoon niin Oululla on todella syytä ylpeillä. Oulussa voi asua veden äärellä ydinkeskustassa”.*

Raati nostaa esiin yhteistyön kaupungin, kiinteistönomistajien ja elinkeinoelämän välillä. Yhteistyön toimivuudesta kertovat useat paraikaikin käynnissä olevat hankkeet mm. Arian ja Teräksen tonteilla. Toimiva keskusta on vetovoimainen myös uusille kaupallisille palveluille. *“Siitä on osoituksena Stockan tulo Ouluun”.*

Kävelykatu Rotuaari on parissakymmenessä vuodessa nuhjaantunut, mutta sitä ei Oulussa päästetä rapistumaan. Seuraavaksi tätä yhtä Suomen kuuluisimmista kaupunkikadusta kohennetaan jälleen fyysisesti. Kaupunkitapahtumien näyttämö on jo laajentunut kävelykadulta torille. Torille suunnitellut kalusteet sopivat jatkossa myös Rotuaarille, joten kävelyalueen ilme tulee olemaan yhtenäinen.

Raati muistuttaa, että keskustan vetovoimaisuus on saavutettu työllä. *“Aika tekee laatua”*

Nyt kolmatta kertaa jaossa oleva Elävä kaupunkikeskusta -palkinto myönnetään vuosittain hyvin perustelluille laadukkaille keskustaa elävöittäville ideoille tai toteutuksille, joiden tulos on mitattavissa vilkastuneena keskusta-elmänä. Palkintona on 2002 euroa ja katujulkisuutta. Edellisellä kerralla palkinnon sai Lahti keskustansa ilmeen kohentamisesta tehoiskuna elinkeinoelämän ja kaupungin kesken. Ensimmäisen kerran palkinto myönnettiin Kajaanille Raathuoneentorin muodonmuutoksesta.

Palkintoraati

Puheenjohtaja

Ritva Laine, Suomen Kuntaliitto

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Kaupungit

Raimo Airamo, Lahden kaupunki

Kiinteistönomistajat

Kristiina Koskiahho, Kiinteistökesko

Elinkeinoelämä

Hannu Hakala, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto

Suunnittelijat/konsultit

Matti Mare, TP Keskustakehitys Oy

3.2.2003 Kouvola ja Hämeenlinna

Kouvolalle Elävä kaupunkikeskusta -palkinto 2003, Hämeenlinnalle kunniamaininta

Valtakunnallinen Elävä kaupunkikeskusta -yhdistys on myöntänyt Kouvolalle kaupungin ydinkeskustan kehittämisestä vuoden 2003 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon. Kunniamaininnan ansaitsi Hämeenlinna kunnostamalla Sibeliuksen synnyinkodin kaupallisen keskustan keitaaksi. Palkinnon ovat aikaisempina vuosina ansainneet Kajaani, Lahti ja Oulu. Palkinto - 2003 euroa ja “katujulkisuutta” luovutetaan Kouvolan kaupungintalolla 3.2. klo 10.00.

- Kouvolassa on oltu rohkeita ja urbaaneja jo useita vuosia, toteaa Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raati, joka vertailee vuosittain keskustojen kehittämistoimia ympäri Suomen. Kouvolassa on toimiva ja palveleva kävelyalue, kun muualla Suomessa monesti vasta uneksitaan vastaavasta.

Yhteistoiminnasta etua kaikille osapuolille

- Kun Kouvolan kaupunki on käynnistänyt uudistustoimet ja vienyt reippaasti hankkeitaan eteenpäin, myös elinkeinoelämä on saanut riittävän signaalin sijoittaakseen tulevaisuuteen.

- Kouvolan kokemukset ovat laskettavissa myös kaupallisena hyötynä. Jokainen keskustan kehittämiseen sijoitettu julkinen panostus on tuottanut moninkertaisen yksityisen panostuksen. Palkinnon ansaitsevat siten myös ydinkeskustan liikkeet ja kiinteistöt, onhan Kouvolan Ydinkeskusta ry sitouttanut keskustan yrittäjät lähes sataprosenttisesti toimintaansa, raati toteaa.

Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistyksen toimintamallilla Suomessa toimivien kolmenkymmenen kaupunkikeskustayhdistyksen joukossa Kouvolan Ydinkeskusta ry on omaa luokkaansa.

- Vahva yhdistys on kyennyt pitkäjänteiseen kehittämistyöhön ja uskaltanut ottaa hoitaakseen myös riskialttiita, ennen kokemattomia hankkeita. Ydinkeskusta ry on toiminnallaan vahvistanut mielikuvaa asukkaiden ja siellä asioivien omasta kaupungista ja sen keskustasta, joka koetaan turvallisenä ja hyvin palvelevana, arvioi raati.

- Yhdistys on panostanut asukasviihtyvyyteen ja tähän liittyen myös turvallisuuteen, järjestäen teemasta useita tilaisuuksia ja tehden aloitteita. Yhdistys on niinkään panostanut palveluiden monipuolistamiseen. Se on tuottanut yhteismarkkinointia ja useita tapahtumia, esimerkiksi muotinäyttöksiä ja lauluita. Yhdistys on pystyttänyt kävelykadulle pyörä- ja lapsiparkit. Se myös pyörittää kadulla markkinapaikkoja ja hoitaa toritoimintoja.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Kouvola kehittyi malliksi muille

- Kehittämisen polulla on myös sudenkuoppia. Keskustojen kehittäminen on pitkäjänteistä puurtamista, jossa ympäristöä muutetaan perusteellisesti. Jos tämä muutostyö ei tapahdu riittävän laadukkaasti, nopeakin rapistuminen voi olla edessä, toteaa raadin puheenjohtaja yliarkkitehti Ritva Laine Kuntaliitosta. - Hyvä yhteistyö, jota Kouvossa on tehty, antaa mahdollisuuden torjua tämä vaara jatkossa.

Palkintoraadin arvioissa ei niinkään korostu ympäristö ja sen yksityiskohdat, vaan voimakkaan yhteistyön rooli kehittämistoimissa.

Kouvossa on järjestetty jo kaksi valtakunnallista kaupunkikeskustakonferenssia, joiden sadat osanottajat ovat vieneet kaupungin kehittämismallia omaan kaupunkiinsa. Kouvolaan suuntautuu pitkin vuotta opintomatkoja. Nyt erityisesti naapurikaupunki Kuusankoski kehittyi Kouvolan vanavedessä, sillä Kouvolan Ydinkeskusta ry tarjoaa kehittämisspalvelujaan myös entiselle kilpikumppanilleen.

Kunniamaininta Hämeenlinna

Hämeenlinnassa kunnostettiin Sibeliuksen syntymäkoti ydinkeskustassa.

Aivan Hämeenlinnan kaupallisessa keskustassa sijaitseva pieni puutalo, Sibeliuksen syntymäkoti, on kunnostettu kulttuurikäyttöön. Elävä Kaupunkikeskusta ry haluaa vuosittaisen palkintonsa yhteydessä nostaa esille Hämeenlinnan kaupungin kulttuuri- ja ympäristöteon, joka nostaa keskustan viihtyisyyden tasoa.

- Pieni kulttuurikeidas kaupallisten palvelujen ja katuvilinan kyljessä on onnistunut esimerkki siitä, miten tunnelmaltaan ja toimivuudeltaan erilaisia rakennuksia voi liittää kokonaisuudeksi ja tarjota kokijalle myös yllätyksiä, raati kiteyttää.

Palkintoraati

Puheenjohtaja

Ritva Laine, Suomen Kuntaliitto

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Kaupungit

Raimo Airamo, Lahden kaupunki

Matti Karhula, Oulun kaupunki

Kiinteistönomistajat

Keijo Pennanen, SOK

Elinkeinoelämä

Hannu Hakala, Suomen Hotelli- ja Ravintolaliitto

Suunnittelijat/konsultit

Matti Mare, TP Keskustakehitys Oy

11.2.2004 Pori

Jämpti Pori promenadeineen voitti vuoden 2004 Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon

Valtakunnallisen Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon saa tällä kertaa Porin kaupunki kehittäytään kaupungin keskustaa vuosikymmenen "jämptin strategian" mukaan. Palkinnon ovat aikaisempina vuosina ansainneet 2000 Kajaani, 2001 Lahti, 2002 Oulu ja 2003 Kouvola.

Palkinto - 2004 euroa ja "katujulkisuutta" - luovutetaan Porin Raatihuoneella 11.2. klo 10.00. Palkinnon tarjoavat Kaupan Keskusliitto, Suomalainen kirjakauppa ja SOK.

Palkintoraati, johon kuuluu elinkeinoelämän ja kaupunkisuunnittelun asiantuntijoita, vaakuuttui Porin ylivoimaisuudesta niin palkinnon tämänkertaisen hakijoiden kuin tähän asti palkittujen keskustojen joukossa.

Raati haluaa nyt vuonna 2004 korostaa:

"Missä muussa kaupungissa on moderni liikekeskusta joka on hyvin ja demokraattisesti suunniteltu mutta pelaa liike-elämän ehdoin jonka paras kauppapaikka on 4 km pitkä kävelykatu mutta jolla ei silti ole pulaa pysäköintipaikoista jonka liike-elämä maksaa kehittämisinvestoinnit koska liiketilasioittajia kiinnostaa sijoittaa keskustan kehittämiseen jossa myös asunto-osakeyhtiöt osallistuvat keskustan elävöittämiseen jossa tori ja kauppahalli

voivat hyvin ja toimivat omana maailmanaan ja jossa jazzin ja folkin lisäksi kaikuu suomalaiskansallinen yhteislaulu?"

"Porissa on jo varaa muistella menneitä keskustauudistuksen merkeissä. Kävelykatu avattiin Porissa vuonna 1977, kun sitä ensin oli koko vuosikymmen valmisteltu. Nyt 2000 -luvulla porilaiset ovat kuitanneet kaikki 25 vuotta sitten asetetut tavoitteensa", raati toteaa.

"Nykyinen Promenadi-Pori syntyi 1990 -luvun ideoinnin tuloksena. Tänä päivänä Promenadi-Pori on käsite, brändi, joka luo kaupunkiin vetovoimaa. Tämä vetovoima säteilee myös muualle Suomeen, ja Porista haetaan oppia pitkäjänteiseen, asteittaiseen kehitystyöhön."

Liike-elämälle luotu selkänoja

"Porissa on uudistettu asemakaavoja, ja niihin liittyviä hankkeita on valmisteltu jo hyvin varhaisessa vaiheessa niin kiinteistönomistajien ja rakennuttajien kuin kaupungin kesken. Kaupungilla on ollut keskustan kehittämisen jämpä strategia."

"Kaupungin strategia on pyrkinyt ensin mielikuvatasolla hyvään ja toimivaan keskustaan. Keskustasuunnitelmat on keskusteltu ja hyväksytty valtuustossa mutta aina myös liike-elämän puolella. Kun kaupunki ensin näyttää kehityksen suunnan, liike-elämän on helppo asettaa omat tavoitteensa ja panostaa varman päälle. Valtuuston mieli ei vaihdu valtuustokausittain, kun strategiaan sitoudutaan", raati perustelee.

"Parhaillaan Porissa on meneillään keskustan kehittämisen uusi vaihe. Enää ei keskitytä kävelykatuun vaan kehittämisen tannerta on koko keskusta."

"Kokemäenjoen pohjoisranta, Pormestarinsilta, Promenadikeskus, kohentuvat Isokarhun ja Sokoksen kauppakorttelit, uudistunut linja-autoasema ja tapahtuma-aukiot kapakkakulmineen, terasseineen ja esiintymislavoineen ovat jo toteutunutta Porin ydintä."

"Puuvilletehtaan alueen rakennusoikeus tuplattiin yrityskäyttöön. Sampokorttelista järjestettiin Euroopan nuorten suunnittelijoiden kilpailu, joka tuotti avoimen asuin- ja liikekorttelin puistomaisine pihoineen. Kauppakorttelit pyrkivät siihen, että niiden välille syntyisi siltä: uusi ajoneuvoväylä."

"Keskustan pelilauta siis laajenee ja saa uusia ruutuja. Raja-aidat ylittyvät niin fyysisesti kuin asenteellisestikin", raati summaa.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon raadin jäsenet, toimitusjohtaja Matti Mare TP Group-Keskustakehitys Oy:stä (pj), arkkitehti Markku Axelsson Kuntaliitosta, kiinteistöjohtaja Pekka Timonen SOK:sta, konsernihohtaja, ravintoloitsija Henri Klimscheffskij Active People Yhtiöstä ja toiminnanjohtaja Marja-Leena Monni palkinnon viimevuotisesta voittajakaupungista Kouvola ja sen Ydinkeskusta ry:stä haluavat palkita Porin kaupungin "hienosta kehityskaaresta, jonka suunta on uljaasti kohti horisonttia".

He kiittävät erityisesti keskustan "kaupunkimaisuutta" ja "kauppakeskusmaisuuutta", "yhden pysäköinnin keskustaa", pankkien viisasta väistymistä syrjemmälle ja kaupallisen ilmeen monipuolisuutta, porilaiserikoisliikkeiden runsausta, valikoimien omaperäisyyttä, luonnonvalon käyttöä liikekeskuksissa, yhdistettyä kansan- ja korkeakulttuurikeskusta sekä "sitä, ettei kaupunki ole valloittanut itselleen liikaa tilaa kaupunkikeskustayhdistys Promenadi-Pori ry:n johtopaikoilta, vaan ne on annettu yrittäjille".

Promenadi-Pori ry:n toiminnasta raati nostaa esille erityisesti sen "suurpiirteisen mutta tehokkaan tavan toimia": Yhdistys on sitoutunut keskustan kiinteistöt jäsenyyteensä, ja näin isäntäkiinteistöjen vuokralaiskäyttäjät ovat automaattisesti vuokransa kautta mukana keskustan elävöittämisessä. Vapaaamatkustajia ei kortteleihin juuri jää.

Valtakunnallisten liikeyritysten paikallisesti väritynyt, innokkaasti keskustaa kehittävä asenne saa raadilta myös kiitosta.

Palkintoraati

Puheenjohtaja

Matti Mare, TP Keskustakehitys Oy

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Kaupungit

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

Kiinteistönomistajat

Pekka Timonen, SOK

Elinkeinoelämä

Henry Klimchevskij, Active People Oy

12.2.2005 Joensuu

Joensuun kaupunkikeskusta - hyvä sijoitus!

Joensuun kaupunki ja Kaupunkikeskustayhdistys saavat vuoden 2005 Elävä Kaupunkikeskusta -palkinnon

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys luovuttaa Joensuulle kapulan edustaa keskustojen kehittämisen huippua Suomessa. Aiemmin vuotuisen kunnian ovat ansainneet Kajaani, Lahti, Oulu, Kouvola ja Pori.

Joensuussa on ollut käynnissä mittava kehitystyö kymmenen vuotta. Prosessi on ollut näkyvä. Se on tuonut Joensuulle pysyvää hyvää: elävän kävelykeskustan.

Näkyvä ponnistelu on saanut aikaan sijoitushalukkuutta. Kaupungin keskustaan rakennetaan Suomen mittakaavassa hulpeasti: Uutta liike- asuin- ja kulttuuritilaa on syntymässä 51.000 k-m², miltei puolen Kampin tai Sellon verran, jotka ovat pohjoismaiden mitassa jättihankkeita.

Palkintoa Joensuu ei kuitenkaan ansaitse vain uuden luomisesta. Olemassa olevaa keskustaa on merkittäväällä tavalla kehitetty niin fyysisesti kuin toiminnallisestikin. Lisäksi siitä pidetään huolta.

Kaupunki primus motorina

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnon saajaa valittaessa raati tähdensi erityisesti kaupungin roolia kehityksen alulle panijana ja vauhdittajana: "Kaupungin tulee olla primus motor - näin on ollut Joensuussa".

"Kyseessä on valtava työ ja hengenluonti. Ei ole sattumaa, että liike-elämän kiinnostus Joensuun keskustaa kohtaan on ruumiillistunut sijoituksina liiketiloihin ja nyt jo kokonaisten kortteleiden suomiin uusiin mahdollisuuksiin", toteaa raadin puheenjohtaja Matti Mare.

Vaikka itse kehittämistyö on ollut kaupunkivetoista, kiinteistöjen omistajat ovat olleet liikkeellä yhtä jalkaa kaupungin toimijoiden kanssa. Tärkeänä raati pitää myös sitä, että Joensuussa ne joilla on mitä sijoittaa, ovat sijoittaneet kotipaikkuntaan. Korttelihankkeet ovat tästä vakuuttava esimerkki.

Kuivakenkä Oy kelpaa myös esimerkiksi muille kaupungeille. Kyseessä on kiinteistönomistajien yritys, joka pitää kadut sulina lumesta ja jäädästä. Kaupunki rakennutti lumensulatusjärjestelmän, mutta kiinteistönomistajat hoitavat kulut. Kiinteistöt ovat myös ajaneet torinaluspysäköinnin toteuttamista, ja olisivat olleet siihen valmiita myös rahoittajina. Hanke kaatui valtuustossa yhden äänen voimalla, joten dramatiikkaa ei Joensuun kehittämissuunnitelmista ole puuttunut.

Palkinnon kriteereistä raati painottaa sitä, että keskustaelämän olosuhteiden tulee kohentua kehittämissuunnitelman seurauksena. Tämä ehto on toteutunut Joensuussa lukuun ottamatta paikoituskysymyksen pitkäjänteistä ratkaisua. Autojen pysäköinti on ollut ongelma, ja on sitä edelleen. Nyt ongelma on muuntautunut muotoon: torinaluspysäköinti ja miten siihen päästään.

Kolmanneksi, kiinteistöjen ylläpito on ollut tärkeää. "Joensuun keskustasta pidetään huolta. Kun keskustassa kävelee, vaikutelma on, että keskusta on siisti ja huoliteltu. Tämä ei sinänsä ole ihme, onhan Joensuu ollut edellä jo peruskorjausasioissa." Innostunut henki keskustaa kehitettäessä, luovuus ja tulevaisuuden näkemys tekivät myös vaikutuksen raatiin. Vaikka takaiskujakin on ollut, kehitys on kuitenkin mennyt eteenpäin. "Sen aistii, se näkyy", totesi raadin suulla Matti Mare.

Raati kiinnitti huomiota myös siihen, että suhteellisen pienillä taloudellisilla panoksilla on

saatu paljon aikaan. Korttelihankkeisiin satsaukset ylittävät 100 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus jää 5 miljoonaan euroon.

Kaupungin rooliksi on jäänyt lähinnä ketterä kaavoitus. Kortteli No 29, johon on tulossa 20.000 m² liiketilaa, on kaavoitettu yhtenä paketina.

Citybossin persoona pelissä

Sanomalehti Karjalaisen citybossiksi nistimä Jouni Töyrylä on "virkaikäitään" vanhimpia keskustan toiminnanjohtajia - Lahden keskustaisäntä aloitti samoihin aikoihin kymmenisen vuotta sitten.

Cityboss tarttui kaupunkitilan "isännöintiin" poistamalla roskikset näköalapaikoilta ja istuttamalla tilalle kukkakujia, lietsomalla katumaalareita torille ja liehuttamalla kaiken yllä banderolleja. Nuorisio tuli mukaan maalaamaan pyörätelineet violeteiksi.

Yhteistyöasenne on pitänyt. Niin nuoret kuin vanhatkin arvostavat kohentunutta kaupunkikeskustansa eikä ilkivaltaongelmaa juuri ole.

Kaupunkilaiset ovat kehittämissuunnitelman aikana jättäneet 5000 aloitetta koskien keskustan parantamista. Pelkästään valaisimista Cityboss keräsi 1001 mielipiteen ilmaisuja. Tuoreen mielipidemittauksen mukaan kävelykeskusta saa yrittäjiltä arvosanan kahdeksasta ylöspäin kaikkien muiden osa-alueiden kohdalla paitsi autojen pysäköinnin, joka saa nelosen.

Kaupunki huolehtii siitä, että Kaupunkikeskustayhdistyksen toiminta on vakaalla taloudellisella pohjalla. On oletettavaa, että Citybossin keskelle torin laidan kävelykatua parkkeeraama citymökki ellei näy niin ainakin kaiuttimensa vuoksi kuuluu jatkossakin ja pitää Joensuun lippua korkealla.

Joensuun malli sopii erittäin hyvin Elävä Kaupunkikeskusta -prosessin esimerkkitaipaukseksi. Matti Mare toteaa, että palkinnon kriteereissä painotetaan mitä eri prosesseista voi oppia, ammentaa. Joensuussa on ollut viitseliäisyyttä ja oikea asenne, ja koko kylä on saatu mukaan.

Palkinnon - 2005 euroa - tarjoaa tänä vuonna Sponda Oy.

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta -yhdistys järjestää vuosikonferenssinsa 23.-24. elokuuta Joensuussa tuoden parisataa kaupunkielämän asiantuntijaa ja tarkkailijaa keskustan "baanalle

Palkintoraati

Toimitusjohtaja

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy – Keskustakehitys

Sihteeri

Marjukka Kulmanen, Elävä Kaupunkikeskusta ry

Kaupppaikkajohtaja

Pekka Timonen, SOK

Toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

Ravintoloitsija

Henry Klimchevskij, Active People Yhtiöt

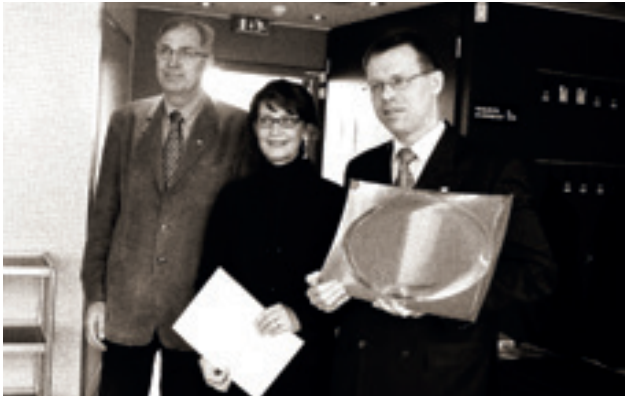
Arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

Kaupunkisuunnittelujohtaja

Olavi Mäkelä, Porin kaupunki

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

3.3.2006 Vaasa

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi Vaasan "Suomen parhaaksi keskustaauDISTukseksi 2006".

Vanhan torin alle rakennettu suuri pysäköintilaitos on synnyttänyt Vaasaan näyttävän kävelykeskustan, joka on vetovoimainen myös talvella. Hevoset, linja-autot ja henkilöautot pysäköivät vielä 50 vuotta sitten Vaasan torille. Sitten kukin poistui vuorollaan. Myös torikauppa väisteli, kunnes korkealaatuinen pysäköintilaitos 841 autolle valmistui torikannen alle.

Valintaraadin puheenjohtaja, konsultti Matti Mare perustelee Vaasan valintaa seuraavasti: "Ydinkeskustan rooli koko Vaasan talousalueen voimakkaana keskuksena on nyt vahvistunut. Torinaluspysäköinti tuo asiakkaat sujuvasti aivan ydinkeskustaan. Jalankulkukeskusta jatkuu sujuvasti torin ympäristöön. Huoltoliikenteen logistiikka on esimerkillinen"

Vaasan viihtyisässä keskustassa on miellyttävä asioida tai sitten vain oleilla. Ultramodernit rakenteet käyvät vuoropuhelua historiallisen keskustan kanssa. Katuympäristö on muotoiltu ansiokkaasti lähtien pienistä yksityiskohdista.

Vaasan Liikekeskusta ry toiminnanjohtajanaan Tuula Wägar (p. 050 337 8482) on aktiivoinut kehittämistyötä. Hän markkinoi Vaasan liikekeskustaa monipuolisesti tapahtumilla ja mediatuotteilla.

Julkista rahaa rakenteelliseen keskustaauDISTukseen on käytetty 4 milj. euroa. Liike-elämä on panostanut 20 miljoonaa euroa.

Kiinteistönomistajat ovat Vaasassa olleet erityisen aktiivisia, jopa rohkeita. Yrittäjätkin pyrkivät puhaltamaan yhteen hiileen: Tärkeintä on saada asiakas ensin Vaasaan, sitten vasta kilpaillaan keskenään.

Tyylikästä pintaa, Laadukasta Kaupunkitilaa

"Modernien rakenteiden ja vanhojen kiinteistöjen vahvaa vuoropuhelua"

"Paljon graniittia. Risteykset, kulmat, reitit on viimeistelyt upeasti"

"KeskustaauDISTus ulottuu aina palokujille ja liikekorteille sisään"

"Kauppakeskukset kytkeytyvät torinaluspysäköintiin. Hyvä!"

"Keskustassa ja kauppakeskuksissa viihtyy vaikka koko päivän"

"Tyylikästä julkisivuvalaistuksia on lisätty ja lisätään vielä avokäytös"

"Asuminen on väistynyt ehkä liikaa Vaasan keskustasta - voi olla menetys tulevaisuudessa kaupunkikeskustalle"

Vaasan keskustaauDISTuksen päävaiheita

- 1990-luvun alussa ensimmäiset kävelykatukokeilut kesäisin
- 1992 kaupunginhallitus hyväksyi torinaluspysäköinnin asemakaavan
- 1994 Nordplan AB:ltä (Nedstam & Reimers) laaja kehittämissuunnitelma
- 1995 torinaluspysäköinnin ensimmäinen vaihe valmistui
- 1997 perustettiin Vaasan Liikekeskusta ry
- 2005 Vaasan kävelykeskusta valmistui (arkkitehtitoimisto Aitoaho & Viljanen)

Elävä Kaupunkikeskusta -palkinnon 2006 kriteerit

- Kehittämissidea ja sen toteutus
- Ideoijat ja toteuttajat
- Kehittämissidean ja toteutuksen vaikutuspiirissä olevat yhteisöt

- Lähtötilanne ja sen tilannekuvaus
- Idean toteutuksen vaikutus

- Miten toteutus tukee kaupunkikeskustan pitkäjänteistä kehittämistä?
- Millä tavalla toteutus tukee monipuolista ja virikkeistä kaupunkielämää?
- Millä tavalla toteutus lisää ko. kaupunkikeskustan painoarvoa?
- Mitä omaperäistä toteutukseen sisältyy?
- Miten toteutus on organisoitu?
- Mitä toteutuksesta on opittu?

Palkintoraati v. 2006:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

ravintoloitsija

Henri Klimchesskij, Active People Yhtiöt

projektipäällikkö

Eero Kotovaara, Joensuun kaupunki

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajohtaja

Pekka Timonen, SOK

16.2.2007 Jyväskylä

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi Jyväskylän "Suomen parhaaksi keskustaauDISTukseksi 2007". Kilpailun palkintoraati tutustui eri paikkakunnilla useisiin ehdokkaisiin ja valitsi Jyväskylän kaupunkikeskustan voittajaksi.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perustelee valintaa seuraavasti:

"Jyväskylän kaupunkikeskustalla on vahva ja näkyvä asema koko Keski-Suomen maakunnallisena keskuksena. Voimakkaan ja esimerkillisen kävelykadun ympärille on rakentunut vahva ja monipuolinen kaupanrakenne. Kehittämisote koko keskustassa on monipuolinen ja esimerkillinen. Citylogistiikka on toimiva"

Haastava lähtötilanne

Jyväskylän kaupunkikeskusta rajautuu selkeästi ympäristöstään. Maastollinen kehys on pitkäntyt keskustarakenteen tiiviinä. Eri toimintoja on taitavasti onnistuttu sovittamaan yhteen.

Jäsentynyt keskusta

Jyväskylän keskustan ydin on kaupallinen: aktiivinen kävelykatu, kauppakeskukset, tavaratolot, ravintolat, päivittäistavarakaupat ja kadun erikoisliikkeet. Kaupallisuus näkyy keskustassa.

Kulttuuriakseli niveltää keskustaan nk. "boheemikaupungin", jolla on oma suvaitsevainen käsikirjoituksensa. Hallintokorttelillakin on sijansa, kuten vanhan rautatieaseman suojelulla. Hulppea matkakeskus kruunaa keskustakokonaisuuden. Julkinen talous sekä elinkeinoelämä ovat onnistuneet yhdessä Jyväskylässä.

Palkintoraadin kommentteja

"kehittäminen näyttää vaan jatkuvan Jyväskylässä"

"Pohjoismaiden parhaita kävelykatuja"
 "monipuolinen ja toimiva ravintolatarjonta"
 "erinomainen kaupallinen paletti, kaikki sormenpäissä"
 "elävä ja tiivis keskusta veden ja harjun välissä"
 "keskustaan pääsee kaikilla liikkumisvälineillä, poikkeuksellisen hyvin polkupyörällä"
 "torin ympäristö hakemassa seuraavia kehitysohjelmia"
 "maalalainen "Kompassi-hanke" ei ole toistaiseksi toteutunut, muualla maanalla kehitetään"
 "polkupyörien säilytys keskustassa on haaste"
 "orientaatio keskustakortteleiden sisällä voi ulkopaikkakuntalaiselle alkuun olla vaikeaa"
 "yksi Suomen vanhimmista keskustayhdistyksistä on vahvasti kytkeytynyt kaupunkiin ja toimii jälleen pienen tauon jälkeen"
 "tulevaisuuden askelia mm. keskustan valokaava sekä lähiliikenneterminaali"
 "asiakaspysäköinti toimii varsin hyvin ja sen edelleen kehittäminen on menneillä useammalla taholla keskustassa"

Palkintoraati

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy, p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

ravintoloitsija

Henri Klimchevskij, Helsinki Citymarkkinointi ry

kaupungininsinööri

Timo Martonen, Vaasan kaupunki

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajohtaja

Pekka Timonen, SOK

4.2.2008 Imatra

Suomen kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta ry on palkinnut Imatran onnistuneesta keskustaudistuksesta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perustelee valintaa:

"Valtuuston arvovaltainen päätös vuonna 1998 antoi vahvan taustan jatkuvalle kehittämisprosessille. Käytettävissä olevat rajalliset voimavarat on hyödynnetty ja keskitetty erinomaisesti. Kaupallinen keskusta kävelykatuineen ja uusi tori sitä reunustavine liikeyrityksineen on houkutteleva."

Johdonmukaista kehittämistä

Haastavat elinkeinorakenteen sekä väestöpohjan muutokset eivät lannistaneet Imatraa, päinvastoin. Kävelykatu avattiin vuonna 1995. Valtuusto keskitti 50-vuotisjuhlapäätöksellään vuonna 1998 kehittämistyön kolmen paikan sijaan yhteen kaupungin keskustaan, Imatrankoskeen. Näin keskustaudistus sai johdonmukaisen jatkoon. Vuonna 1999 perustettu keskustan kehittämissyhdystys Imiti ry on tuonut sykkeen kävelykeskustaan.

Uusi Koskentiin liikekeskuksineen valmistui vuonna 2005. Ensi kesänä saadaan päätökseen toriremontin viimeinen vaihe.

Imatra avaa rajoja, näkökulmia

Imatralla on aina ollut kansainvälinen. Jo sata vuotta sitten kuohuva Vuoksi houkutteli

vieraita ympäri maailmaa: Juna toi, Valtionhotelli tarjosi tasokkaan majoituksen. Nyt pietarilaiset ja viipurilaiset ostosmatkailijat ovat löytäneet uudelleen Imatran. Venäläisten yöpymisissä Imatra on toisena heti Helsingin jälkeen, taxfree-myyntissäkin valtakunnan kolmonen. Turvalliseen kaupunkiin on helppo tulla esimerkiksi suurkaupungin vilinästä. Ravintoloissa osataan palvella yksilöllisesti: shampanjaa saa myös lasseitain. Ruokalistalta voi löytää vain venäläisille tehtyjä annoksia.

Palkintoraadin kommentteja:

"Iha ku enne koton Viipuriss'."

"Muistatko Imatran legendaariset TT-ajot?..."

"Valtionhotelli tuo historian siipien havinaa moderniin kävelykeskustaan."

"Imatralla voi aistia karjalaisen vieraanvaraisuuden."

"Kaupallinen keskustakuva on linjakas."

"Kävelykatu aukioineen on viihtyisä talvivalaistuksessaan."

"Imatralla on osattu profiloitua: Venäläiset ostosmatkailijat shoppailevat ja nauttivat."

"Esimerkillinen pienehkön kaupungin elävä kävelykeskusta."

"Vuoksi virtaa vieressä ja kesällä kuohuu komeasti."

"Heinäkuiset Imatra Big Band Festivaalit on yksi parhaista keskustatapahtumista."

"Keskustassa kohtaavat kaikki: päiväkotilaiset/seniorit, monikulttuurisuus/tapahtumat."

"Katetaanko uusi tori joskus tulevaisuudessa?"

Palkintoraati:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

kaupunginarkkitehti

Ilkka Halinen, Jyväskylän kaupunki

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajohtaja

Pekka Timonen, SOK

toimitusjohtaja

Pekko Lemminkäinen (sihteeri) Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 555 3462

19.2.2009 Rauma

Rauma voitti keskustapalkinnon

"Rakastunu Raumaha..."

Suomalaisten kaupunkikeskustojen kattoyhdistys Elävä Kaupunkikeskusta valitsi Rauman vuoden 2009 kaupunkikeskustaksi onnistuneesta ja pitkäjänteisestä keskustaudistuksesta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli valintaa:

"Rauma voitti muut kilpailuun osallistuneet korkeatasoiset kaupunkikeskustahankkeet 50-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Maailmanperintökohteena olevan puukaupungin kehittäminen on ollut äärimmäinen haaste. Rauma on onnistunut siinä erinomaisesti. Johdonmukainen ja keskeytymätön kehittämissprosessi käynnistyi vuonna 1982.

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

Pohjoismaiden suurin yhtenäinen historiallinen puukaupunkikeskusta valittiin Suomen ensimmäiseksi maailmanperintökohteeksi jo vuonna 1991. Vanha Rauma on nyt houkutteleva ja kukoistaa kaikilla mittareilla mitattuna.

Kaupallisesti toimivien hidaskatujen – Kuninkaankatu ja Kauppakatu – katusulatusten kustannukset on jaettu esimerkillisesti kaupungin ja kiinteistöjen kesken.

Rauman Yrittäjien City-kauppiat ovat saaneet koko keskustan sykkimään kaupallisesti sekä tuottaneet laadukkaita tapahtumia. Näytekkunat ovat nyt houkuttelevia, kaupallinen ilme on linjakkaan tyylikäs. Keskustan erikoisliikkeissä asioiminen on elämystä.

Rauma tarjoakin yrityksille erinomaiset mahdollisuudet kehittää edelleen alueen matkailu- ja ravintola-alan palveluja.

Palkintoraadin kommentteja:

"Yksi Suomen hienoimmista kaupunkimatkakohteista"

"Rakastunut Raumaan" ei ole vain pelkkä fraasi"

"Kaupunki sai "lahjaksi" historiallisen puukeskustan

- Lahjaa ei hukattu, eikä tulipalo sitä tuhonnut..."

"Tiivistä, avointa ja laajaa kehittämissyhteistyötä"

"Kaupunki ja elinkeinoelämä kehittävätkin sekä kehittyvätkin yhdessä"

"Lopputulokset omaperäinen, viihtyisä, turvallinen ja kodikas"

"Vanha puukeskusta toimii ympäri vuoden kaupallisesti päivittäin"

"Suuryksiköt asiakaspysäköinteen sijoittuvat kävelymatkan päähän"

"Uudet torikatokset saattavat jakaa mielipiteitä"

Palkintoraati:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

kaupunginarkkitehti

Kimmo Hartikainen, Imatran kaupunki

toimitusjohtaja

Timo Lappi, Matkailu- ja Ravitsemuspalvelut Mara ry

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajohtaja

Pekka Timonen, SOK

toimitusjohtaja

Pokko Lemminkäinen (sihteeri) Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 555 3462

17.2.2010 Kotka

Elävä Kaupunkikeskusta ry antoi vuoden 2010 keskustapalkinnon Kotkalle esimerkillisestä keskustauudistuksestaan haastavassa toimintaympäristössä.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli valintaa seuraavasti: "Kotka voitti kilpailun palkintoraadin 50-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Merikaupunki luovuttaa nyt maailmalle luovuutta. Lukuisat tapahtumat hyödyntävät Kauppatoria. Meripäivät on Suomen suurin kaupunkitapahtuma 250 000 vieraineen.

Vaikka kauppakeskus Pasaatin kaavoitukseen kului neljä vuotta, se on nyt kaupallisen tarjonnan kulmakivi. Kauppatorin alle toteutettu asiakaspysäköintilaitos avasi uuden ajan Kotkansaaren kaupalliselle keskustalle. Sen ovat venäläisetkin ostosmatkailijat ilolla löytäneet.

Palkintoraati pohti Kotkan valintaa voittajaksi pitkään. Keskustojen kehittäminen haluttiin nähdä nyt laajemmin – kaikki kohteet eivät suoraan kytkeydy kaupalliseen ydinkeskustaan kuten kansainvälisen tason uusi Merikeskus Vellamo jo 100 000 ylittävine vierasmäärineen. Suomen Puuvenekeskus ja Veistospuisto tuovat myös väkeä Kotkansaarelle ja siten myös kaupalliseen ydinkeskustaan.

Kotkan Kauppatie ry (perustettu 2006) kokoaa voimat yhteen ja tekee ansiokasta ja laajaa yhteismarkkinointityötä. Kaikki Kotkan markkinointiesitteet ovat upeita. Monimuotoisen Kotkan luova ja aktiivinen kehittäminen jatkuu ja kantaa kauas tulevaisuuteen".

Palkintoraadin kommentteja:

"Satsauksia yli 100 miljoonalla eurolla"

"Meren ympäröimä ja puistojen ryydittämä"

"Taalustalla historian havinaa ja merinostalgiaa"

"Vahva kotkalainen itsetunto ja identiteetti, josta mm. "Junnu" Vainio on tehnyt maankuulun"

"Useita aktiivisia kehittämistasoja sekä kansainvälistä ulottuvuutta ympäri Itämeren"

"Merikeskus Vellamo on kuin rantautunut "Lentävä hollantilainen" – eivätpä entisajan merimiehet uskoisi nyt silmiään laskeutuessaan puolilta öin alas Kairon portaita"

"Kauppatorin taidokkaat graniittipäällysteet"

"Laadukasta ja viihtyisää keskusta-asumista"

"Legendaarinen Merihotelli on asuinkäytössä"

Palkintoraati:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), TP Group Finland Oy p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

kaupunkisuunnittelupäällikkö

Juha Eskolin, Rauman kaupunki

toimitusjohtaja

Timo Lappi, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajoht. (eläkk.)

Pekka Timonen, SOK

1.3.2011 Kokkola

"Merestä nousi kaupunki..."

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi 46 000 asukkaan Kokkolan onnistuneesta ja kokonaisvaltaisesta keskustaudistuksesta. Monipuolinen ja hieno kaupunkikeskusta on nyt esimerkkinä Suomen kaupunkikeskustoille.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittajaa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella: "Kokkola voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Tulokellinen kehittämistyö on vaatinut laajaa pitkäjänteistä asennetta ja sitoutumista. Kokkolassa uskotaan yrityksiin niiden toimialasta riippumatta. Ideoita ei torjuta vaan etsitään keinoja toteuttaa ne yhdessä.

Kävelykeskustaan on kiinnitetty paljon huomiota. Materiaalit ovat laadukkaita ja kestäviä. Kadut, aukiot, tori ja historialliset rakennukset on sovitettu yhteen hienovaraisesti. Kävelykeskustan liikenneverkon rakenne palvelee nyt asiakkaita, yrittäjiä ja kiinteistönomistajia. Kaupan ja palveluiden sijoittuminen on tasapainossa eri liikennemuodoilla keskustaan saapuville.

Kesäinen kukkaloisto on jo Kokkolan kaupunkikeskustan oma tavaramerkki. On niin runsas ja kaunis, että saa olla rauhassa kaikkien ihailtavana.

Jo 10 vuotta toiminut keskustayhdistys City Kokkola ry on onnistunut erinomaisesti tehtävässään. Se on luonut ympärivuotisen tapahtumien sarjan keskustaan."

Palkintoraadin kommentteja:

- "Katutilan toteutus on korkeatasoista mm. uusine myyntikojuineen"
- "Uudenkarhea kauppakeskus Chydenia on iso maakunnallinen kauppaveturii"
- "Kokkolassa on kodikasta liikkua samalla oppien kaupungin historiaa"
- "City-kirjasto" on todellinen kaupunkihelmi – liittyy esimerkillisesti elävään kävelykaupunkiin"
- "Aina myös uutta putkeen – Kokkolassa ei jääda laakereilla lepäämään"
- "Kehittyvät Suntti, tori ja musiikkitalo vahvistavat tulevaisuudessa vielä lisää keskustaa"
- "Rautatieasemakin on osa keskustaa"
- "isot ammottavat kauppojen huoltoaukot puuttuvat kaupunkikuvasta lähes täysin"
- "Kesän asunomessujen aikana ei revitä yhtään katua auki"
- "ympäri vuotista kävelykatua täydentää kesäkävelykatu"
- "Asiakaspysäköinti on hajautettu..."
- "Kaupunkikuvassa poikkeaviakin rakennuksia..."

Palkintoraati:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), Niras Oy p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

kaupunginarkkitehti

Lars Olsson, Kotkan kaupunki

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajoht. (eläkk.)

Pekka Timonen, SOK

1.2.2012 Mikkeli

"Mikkelin maan mainioin keskustaudistus..."

Valtakunnallinen Elävä Kaupunkikeskusta ry palkitsi 47 000 asukkaan Mikkelin vaikuttavasta keskustaudistuksesta. Se on toteutettu esimerkillisenä yhteistyönä Mikkelin kaupungin, keskustayhdistys Mikke ry:n sekä paikallisen elinkeinoelämän kanssa: Keskustan kehittämisenä on edennyt raiteillaan pitkälle. Yksityiset kuin julkiset vaunut ovat yhdessä.

Kokonaispanostus 153 miljoonaa euroa keskustaan on merkittävä. Kaupungin osuus siitä on noin 10 %. Jo vuosina 2002 – 2005 yhdessä kaupunkilaisten kanssa tuotettiin juureva "City 2010" -visio. Se toteutuikin lähes sellaisenaan!

Moderni matkakeskus, tyylikkäät uudet kauppakeskukset Akseli (vuoden kauppakeskus Suomessa 2010) ja tuliterä Stella ovat vetureita. Yksi Suomen elävimmistä ympärivuotisista toreista, kävelykeskusta Hallituskadun kävelykadun sulatusjärjestelmineen sekä Suomen uudenlaisin toriparkki (630 autopaikkaa) tekevät Mikkelin keskustasta esimerkillisen joka suhteessa. Kauppahalli on rakennuksena erikoisuus, elävät taatelipalmut jopa pieni ihme. Mikkelin huikaa keskustaudistus on nyt vaikuttanut vahvan myönteisesti myös kaupungin maineeseen (lähde: Taloustutkimus Oy).

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittajaa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella seuraavasti: "Mikkeli voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Mikkelissä on saatu aikaiseksi laaja ja samanaikaisesti yhtenäinen keskustalualue. Kehittämistyö on toteutettu kaupungin ja elinkeinoelämän kanssa. Torin alla oleva keskustapysäköintilaitos kytkeytyy säävapaasti kauppakiinteistöihin. Näkyvä pitkin Hallituskadun kävelykatua, etenkin kun kesäterassit ovat paikoillaan, on hieno. Torin "Muikku" sopii kokonaisuuteen "savupiippuineen". Kauppakeskus Akseli on kodikas. Stella yhdistää tori- ja puistonäkymän. Tähtitorin luonteeltaan avointa julkista tilaa. Kauppahalli on varsinainen "innovaatio". Uusi keskusta-asuminen vahvistaa myös kaupunkikeskustaa.

Palkintoraadin kommentteja:

- "Torin ja kävelykadun täydellinen liitto"
- "Matkakeskuskin on lähes torilla"
- "Moderni Mikkeli – Suomen Milano?"
- "Taatelipalmut ovat kesällä ulkona kävelykadulla, nyt talvella sisällä"
- "Jatkuva uudistaminen jatkuu ja jatkuu"
- "Kaikki kiinteistöt eivät kytkeytyneet maan alta toriparkkiin..."
- "Kävelykeskusta ytimessä pari passiivista viristorakennusta..."
- "Silta, satama ja sillo: niissä on tulevaisuudessa tuumittavaa..."

Palkintoraati:

konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), Niras Oy p. 0500 422 374

arkkitehti

Markku Axelsson, Suomen Kuntaliitto

kaupunginarkkitehti

Veli-Pekka Koivu, Kokkolan kaupunki

toiminnanjohtaja

Marja-Leena Monni, Kouvolan Ydinkeskusta ry

kauppapaikkajoht. (eläkk.)

Pekka Timonen, SOK

toiminnanjohtaja

Pekko Lemminkäinen (siht.) Elävä Kaupunkikeskusta ry p. 040 555 3462

Elävä kaupunkikeskusta -palkinnot

19.2.2013 Kemi

"Kemin pieni iso ihme..."

Kemi on tunnettu satamakaupunki ja merellinen portti Lappiin kuten Suomen lumilinna- ja sarjakuvakaupunki. Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi nyt 22 000 asukaan Kemin onnistuneesta ja taitavasta keskustaudistuksesta.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare perusteli voittajaa puoli vuotta kestäneen valintaprosessin perusteella seuraavasti:

"Kemi voitti palkintoraadin 54-kohtaisen vertailutaulukon perusteella. Päämäärätietoinen asennemuutos, tunnelma ja hyvä tuuli vahvistavat aina kilpailukykyä, vaikka kehittäminen olisi taidelaji ahtaassa taloudellisessa ja kaupallisessa tilanteessa. Kemi antaa esimerkkiä kaikille pienemmille kaupungeille. Keskustayhdistyksen ja kaupungin yhteistyö on esimerkillistä. Kävelykatu, Täiköntori ja talvivalaistus ovat vahva rakenteellinen ensimmäinen vaihe. Ne tuovat valoa muulle keskustankehittämiselle."

Kemitiimi ry:n toiminnanjohtaja Ari Orava on supliikkimies ja keskustaveturi. Vanhan liiton keskustavirtuosi ymmärtää yrittäjiä. Hän osaa keskustatapahtumia kesät ja vaativat talvet.

Kemi on osannut suunnata rakennetukea taitavasti ydinkeskustansa kohentamiseen ja yhteistyöhön. Keskustassa paikallisuus on huomioitu kävelykatutilaa jäsentävillä ja suojaavilla säleikoilla. Isoja betonilaattoja on käytetty katupäällysteenä. Kuvanveistäjä Sauli Miettusen ympäristöteos antaa luonnetta ja iloista ilmettä, huumoriakin.

Aktiivinen kehitystyö avaa nyt mahdollisuuksia kauppakeskus- ja liikekiinteistötoetuksille, myös Kemissä – pääoman tuottotavoitteet saavutetaan vain investoinneilla ja markkinointiyhteistyöllä, yhdessä.

Palkintoraadin kommentteja:

"Kemistä hyödyntämismallia jokaiseen pieneen kaupunkikeskustaan"
"Taitava yhdistelmä kulttuuriperintöä ja viihtyisyyttä, pohjaa uudelle kaupunkimaineelle"
"Kemin lumilinna ja arktinen Pohjanlahti jo käsitteitä kansainvälisessäkin matkailussa"
"Merellisyys ja pohjoisuus ovat Kemin kaupunki-imagon aitoja, keskeisiä identiteettitekijöitä"
"Kantakaupunki ja avomeri ovat mahdollisuus sekä haaste keskustarakenteen kehittämiseksi"
"Miten vahvaa sarjakuvaperinnettä voisi hyödyntää jatkossa kaupunkikuvassa?"
"Tulevaisuudessa lisättävä liikenteen harmonisointia kävelyn ja pyöräilyn hyväksi?"
"Kaikki liikekiinteistöt jo mukaan?"

Palkintoraati:

johtava konsultti
Matti Mare (puheenjohtaja), Niras Oy, p. 0500 422 374
kaavoituspäällikkö (eläkö.)
Pertti Räsänen, Mikkelin kaupunki
toiminnanjohtaja
Reijo Saksa, Kotkan kauppatie ry
rakennusneuvos
Aulis Tynkkynen, Ympäristöministeriö
toimitusjohtaja
Lasse Yrjänä, Kauppapatio Oy
toiminnanjohtaja
Pokko Lemminkäinen (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry

27.2.2014 Kuopio

"Kuopion keskusta on muailman napa..."

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Kuopion onnistuneesta ja taitavasta keskustaudistuksesta. Yliopistokaupunki on kehittänyt keskustaansa johdonmukaisesti useita vuosikymmeniä yhdessä elinkeinoelämän kanssa. Torinaluspysäköintiin varauduttiin jo 1970-luvulla.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihallelee sitä, että keskustan kehittäminen on yhtetty Kuopion muuhun kaupunkirakenteeseen lähiöineen ja asuinalueineen. Kaavoitus on ollut kokonaisvaltaista, näkemyksellistä ja johdonmukaista tukeutuen mm. joukkoliikenteeseen. Ymmärrystä on ollut myös autoriippuvuudelle. Laajan kauppatorin alla oleva Suomen suurin toriparkki palvelee maakunnasta saapuvia asiakkaita.

Ydinkeskustan historiallinen rakenne on Kuopiossa taitavasti huomioitu. Rännikatuverkosto on ainutlaatuista "kävelykaupunkia". Se käsittää 23 korttelia pituudeltaan noin 10 kilometriä mahdollistaen myös pitkiä näkymiä Kallavedelle. Kaupungin suhde upeaan järvimaisemaan korostuu Saaristokaupungin yhteydessä.

Yhdistämällä keskustaan satama, Väinölänniemi, Kuopionlahti, Keskuskeskusta, Valkeisen lampi ja Kuntolaakso on syntynyt houkutteleva kokonaisuus: kaupallisia palveluita, tiivistä asumista, työpaikkoja, kulttuuria ja ajanvietettä. Torilta on vaivattomat yhteydet keskustan kauppakeskuksiin. Kauppahallin uudistus on onnistunut. Näköalakahvila liittää sen hienosti toriin, joka on säilytetty talvitorikäytössä lumineen ja lasten kelkkamäkiin.

Palkintoraadin kommentteja:

"kaupunkikeskustan kehittämisyhdistys tj. Pasi Kauppinen johdolla vaali laajaa yhteistyötä"
"Kuopiossa on lumipalioilmiö: vuosikymmenien investoinnit yhteensä noin 250 milj. euroa"
"Keskustan ruokaravintolat ja kahvilat ovat hyvin saavutettavissa, iltaravintolakatu toimii"
"Joukkoliikennejärjestelyt torin sivulla ovat erinomaiset"
"Toriparkin sisään- ja ulosajot kahdesta pääsuunnasta ovat selkeät"
"Torin kiveys on toteutettu kiinnostavasti kuopiolaiset mukaan ottaen historiaa kunnioittaen"
"Vaikuttava elokuva- ja viihdekeskus"
"Keskusta-asumista lisätään edelleen, hyvä!"
"Katusulatusosuudet helpottavat talviliikunnasta"
"Tunnetut veistokset Veljmies ja Siskotyttö saavat seurakseen vielä Oksapojan"
"Legendaarinen Sokoksen kongi uudistettiin"
"Matkakeskus liitetään tulevaisuudessa Puijonkadun välityksellä keskustaan"
"Torinalaisten liiketilojen menestys vie hieman aikaa"

Palkintoraati:

johtava konsultti
Matti Mare (puheenjohtaja), Niras Oy, p. 0500 422 374
toiminnanjohtaja
Reijo Saksa, Kotkan kauppatie ry
rakennusneuvos
Aulis Tynkkynen, Ympäristöministeriö
kansliajohtaja
Jukka Vilen, Kemin kaupunki
toimitusjohtaja
Lasse Yrjänä, Kauppapatio Oy
toiminnanjohtaja
Pokko Lemminkäinen (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry

Muistiinpanoja

13.2.2015 Hyvinkää

"Lämmin kivisydän vihreyden keskellä"

Valtakunnallinen Elävät Kaupunkikeskustat ry palkitsi Hyvinkään keskustauudistuksestaan, jossa on ajallista syvyyttä ja vahvaa paikallisuutta. Rautatiekaupunki on kehittänyt vaikuttavasti keskustansa viimeiset 10 vuotta tiivistämällä ja tiivistymisellä. Yhteistyötä on tehty yhdessä elinkeinoelämän kanssa taitavien kumppanuuksien avulla. Kaupungin asema on luontevan itsenäisen pääkaupunkiseudun tuntumassa.

Palkintoraadin puheenjohtaja Matti Mare ihaillee Hyvinkäätä siitä, että se on osannut aina ennakoida asioita sekä valmistellut erinomaisesti kaikki suunnitelmansa. Jo 1960-luvulla syntyi idea keskustakorttelista. Kauppakeskus Willa Prismoineen valmistuikin 2013. Lopputulos on ainutlaatuinen yhdistelmä aukioita ja viheralueita kattavine kauppa- ja kulttuuripalveluineen. Kaupungintalon sijoittaminen entiseen villatehtaaseen on esimerkillinen "lipunkantajateko".

Monipuolisen keskustan tilasarjakokonaisuus on syntynyt tietoisien suunnittelun tuloksena. Mukana on nyt hyvin erilaisia ja eri-ikäisiä osatekijöitä, jotka on kudottu luontevasti yhteen.

Hyvinkään kaupunkiyhdistys ry on luonut menestyksestä yhteistyötä tapahtumajärjestäjien ja yritysten välille toiminnanjohtaja Pekka Paakkalan johdolla. Monipuolinen toritoiminnan kehittäminen on lisännyt keskustan vetovoimaa. Harrastus- ja järjestötoimijoiden kytkeminen mukaan on luonut uutta yhteisöllisyyttä ja paikallisväriä.

Hyvinkää on taitavasti osannut kytkeä myös asuntotuotannon keskustan kehittämiseen niin palvelukortteilla kuin välittömästi niiden ulkopuolella.

Palkintoraadin kommentteja:

- "Melkoinen kehittämiss impulssi 10 vuodessa, jopa hämmäntävä!"
- "Asuntomessut 2013 toivat valtakunnallista näkyvyyttä"
- "Rautateitä vuodesta 1860 ja teollisuutta, mutta nyt elävä kaupunkikeskustakin"
- "Hyvää tuuniakin, kun ajoitukset osuivat nappiin"
- "Kaupunki otti ja piti itsellään kehittämisjohtajuuden"
- "Suunnitteluvaihtoehtoja ja paljon vaihtoehtoja, mutta omistajia ei liikaa"
- "Nyt ihmisenkokoista kaupunkiympäristöä eikä yhtä "klönttiä"
- "Tapahtuma-aukio korvaa puuttuvan kävelykadun"
- "Kehitystyö on kesken länsipäässä eli rautatieaseman suunnassa"

Palkintoraati:

johtava konsultti

Matti Mare (puheenjohtaja), Retail Flow Finland Oy, p. 0500 422 374

rakennusneuvos

Aulis Tynkkynen, Ympäristöministeriö

kansliajohtaja

Jukka Vilen, Kemin kaupunki

toimitusjohtaja

Lasse Yrjänä, Kauppatieto Oy

asiantuntija

Pasi Kauppinen, Kuopion kaupungin nimeämä

toiminnanjohtaja

Pokko Lemminkäinen (siht.), Elävät Kaupunkikeskustat ry, p. 040 555 3462

Vuosikonferenssit

- 1998 **Kouvola**
- 1999 **Kajaani**
- 2000 **Tampere**
- 2001 **Kouvola**
- 2002 **Lahti ja Heinola**
- 2003 **Oulu**
- 2004 **Pori ja Rauma**
- 2005 **Joensuu**
- 2006 **Vaasa**
- 2007 **Jyväskylä**
- 2008 **Imatra**
- 2009 **Kotka**
- 2010 **Rauma**
- 2011 **Kokkola**
- 2012 **Tampere**
- 2013 **Mikkeli**
- 2014 **Kuopio**
- 2015 **Hyvinkää**

Puheenjohtajat

11.1.1997 – 30.11.2000

Pekka Kettunen, Jyväskylän kaupunginjohtaja.

30.11.2000 – 15.11.2001

Kari Häkämies, Kuopion kaupunginjohtaja.

15.11.2001 – 7.11.2005

Markku Lumio, Vaasan kaupunginjohtaja.

7.11.2005 – 25.11.2010

Timo Koivisto, Jyväskylän apulaiskaupunginjohtaja.

25.11.2010 –

Henry Lindelöf, Kotkan kaupunginjohtaja.

Toiminnanjohtajat:

15.6.1998 – 31.12.2005

Marjukka Kulmanen, YM, vapaatoimittaja.

1.1.2006 –

Pokko Lemminkäinen, arkkitehti SAFA.

Kunniajäsenet:

29.8.2007

Ralf Juslin, toimitusjohtaja

26.8.2009

Ukko Laurila, toimitusjohtaja

25.8.2010

Pekka Timonen, kauppapaikkajohtaja

29.8.2012

Osmo Laine, toimitusjohtaja

28.8.2013

Ilkka Halinen, kaavoituspäällikkö, arkkitehti

Kuvat:
Pokko Lemminkäinen, Marjukka Kulmanen, EKK:n arkisto.

